

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2018

Michaela Lukačínová

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ

Obor: Mezinárodní obchod

OBCHODNÉ A KULTÚRNE ŠPECIFIKÁ KOLUMBIE

Vypracovala: Michaela Lukačínová

Vedúci bakalárskej práce: doc. Ing. Štěpán Müller, CSc., MBA

Prehlásenie

Prehlasujem, že som bakalársku prácu na tému „Obchodné a kultúrne špecifiká Kolumbie“ vypracovala samostatne. Všetku použitú literatúru a podkladové materiály uvádzam v priloženom zozname literatúry.

V Prahe dňa

.....

Podpis

Podakovanie

Na tomto mieste by som sa rada poďakovala doc. Ing. Štěpánovi Müllerovi, CSc., MBA za vedenie mojej bakalárskej práce, cenné rady, návrhy, ústretovosť a venovaný čas. Moja vďaka patrí aj celej mojej rodine a priateľom za podporu.

Obsah

Zoznam skratiek

Úvod	1
1. Integrácia v Latinskej Amerike	3
1.1 História	3
1.2 Rysy politiky Latinskoamerickej integrácie	4
1.3 Analýza situácie.....	6
1.4 Prehľad o minulej a súčasnej spolupráci s EU	8
1.5 Kľúčové oblasti pre podporu regionálnej integrácie	13
2. Základné údaje o Kolumbii.....	15
2.1 Geografické údaje.....	15
2.2 Demografické údaje.....	19
2.3 História	23
2.4 Politická situácia.....	25
3. Ekonomická situácia Kolumbie	27
3.1 Ekonomická situácia v minulosti.....	27
3.2 Ekonomika Kolumbie.....	29
4. Kultúrne špecifiká a pravidlá jednaní s partnerom z Kolumbie.....	34
4.1 Kultúrne špecifiká Kolumbie.....	34
4.2 Príprava obchodného jednaní.....	41
4.3 Priebeh obchodného jednaní.....	45
Záver	49
Zoznam použitých zdrojov.....	51
Zoznam obrázkov.....	55
Zoznam grafov	56
Zoznam tabuliek	57

Zoznam skratiek

AUC	Spojené sebaobrany Kolumbie
CAN	Andské spoločenstvo národov
CELAC	Spoločenstvo latinskoamerických a karibských štátov
ČR	Česká republika
ELN	Armáda národného oslobodenia
EUROLAT	Európsko-latinskoamerické parlamentné zhromaždenie
FARC	Ozbrojené revolučné sily
HDP	hrubý domáci produkt
M-19	Hnutie 19. apríla
MERCOSUR	Spoločný trh Juhu
Parlacen	Stredoamerický parlament
Parlandino	Andský parlament
Parlatino	Latinskoamerický parlament
Parlasur	Spoločné parlamentné zhromaždenie MERCOSUR

Úvod

Kolumbia je krajinou, ktorá sa vyznačuje nielen jej prirodzenou rozmanitosťou, ale aj jej prírodnými zdrojmi, geografiou, pestrou kultúrou a mnohonárodnostnou štruktúrou. Je výsledkom spájania mnohých kultúr v čase jej dobývania a v súčasnosti je taktiež štvrtou najväčšou ekonomikou latinskoamerických krajín, po Brazílii, Mexiku a Argentíne. Tému Obchodné a kultúrne špecifiká Kolumbie som si vybrala, pretože Kolumbia je môjmu srdcu veľmi blízka. Počas mojich stredoškolských štúdií som tu totiž strávila rok výmenného pobytu, ktorého cieľom bolo spoznať a osvojiť si iné kultúry, ich spôsob života a zmýšľania.

Tým, že Kolumbia patrí medzi najväčšie ekonomiky Latinskej Ameriky, sa každým dňom čoraz viac otvára svetu. Stáva sa prístupnejšou pre ostatné krajiny, utvára viac možností či príležitostí vstúpiť na jej trh a nadviazať s ňou obchodné vzťahy. Pre úspešne ukončenie obchodných stykov a jednaní v Kolumbii je veľmi dôležité spoznať jej kultúru. Cieľom mojej bakalárskej práce je preto charakterizovať Kolumbiu, jej kultúru a spôsob zmýšľania, ktoré nám napomôžu dosiahnuť pozitívne výsledky pri jednaní s kolumbijským partnerom. Aký veľký vplyv majú kultúrne a obchodné odlišnosti na obchodné jednanie a jeho úspešnosť vyvodím na základe komparácie. Používam v nej taktiež analýzu. V tejto bakalárskej práci som využívala ako knižné, tak aj internetové zdroje a taktiež som do nej dodala vlastné skúsenosti, ktoré som nadobudla počas môjho výmenného pobytu v tejto krajine.

Práca je zložená zo štyroch kapitol skladajúcich sa z ďalších podkapitol. Prvá kapitola je venovaná Latinskej Amerike, jej regionálnej integrácii a medzinárodným programom. Je v nej opísaná jej politická, ekonomická a sociálna situácia. Dôležitou súčasťou tejto kapitoly je taktiež časť venovaná minulej a súčasnej spolupráci s Európskou úniou, nakoľko pre ňu Spoločenstvo latinskoamerických a karibských štátov predstavuje piateho najväčšieho partnera hneď po Číne, USA, Rusku a Švajčiarsku. Posledná podkapitola ponúka prehľad o kľúčových oblastiach pre podporu regionálnej integrácie v Latinskej Amerike a zahŕňa viaceré oblasti týkajúce sa ekonomickej integrácie, sociálnej súdržnosti a boju proti nelegálnym drogám.

Druhá kapitola charakterizuje základné údaje týkajúce sa Kolumbie. Poskytuje informácie o geografii tejto zeme, ktorých neoddeliteľnou súčasťou je poloha, rozloha, reliéf a podnebie, akým táto krajina disponuje v jej jednotlivých oblastiach. Druhá podkapitola pozostáva z demografických údajov, v ktorých je uvedený počet obyvateľov tejto krajiny, jeho hustota

zaľudnenia, etnické zloženie, veková a náboženská štruktúra obyvateľstva. Pre spoznanie Kolumbie je taktiež veľmi dôležité spoznať a pochopiť aj jej historickú pestrosť, ktorá z nej vytvorila toto jedinečné miesto na zemi. Sú v nej zahrnuté tie najdôležitejšie udalosti, ktoré mali a dodnes majú veľký vplyv na jej kultúru a zmýšľanie. Posledná časť druhej kapitoly vytvára obraz o jej politickej situácii.

Medzi jej ďalšie a veľmi dôležité charakteristiky patrí aj ekonomická situácia, ktorá je rozobraná v tretej kapitole. Na jej samom začiatku rozoberám historický vývoj, ktorým si prešla v minulosti. Tvoria ju aj tie najdôležitejšie okamihy, ktoré mali veľký vplyv na jej súčasnú ekonomickú situáciu. Druhá podkapitola pokračuje analýzou základných makroekonomických ukazovateľov, ktoré predstavuje hrubý domáci produkt, nezamestnanosť a miera inflácie. V neposlednej rade je táto podkapitola venovaná zahraničnému obchodu. Jej súčasťou je obchodná bilancia tejto krajiny, výška jej exportov a importov. Spomenuté sú tu taktiež najdôležitejšie a najvýznamnejšie destinácie jej vývozu, jej najväčší dovozcovia a hlavné produkty jej exportu a importu.

Posledná kapitola pozostáva z kultúrnych a obchodných špecifik Kolumbie, ktoré sa venujú pravidlám obchodného jednaní s partnerom pochádzajúcim z tejto zeme. V jej prvej podkapitole sú rozobrané základné, ale veľmi dôležité špecifiká kolumbijskej kultúry, ktoré by sme si mali privlastniť, ak chceme, aby naše jednanie dopadlo pozitívne. Je v nej charakterizované jej náboženstvo, najdôležitejšie sviatky, hudba, tanec, literatúra, turistické zaujímavosti, tradičné remeslá a jedlo typické pre túto krajinu. Zdôraznená je v nej taktiež dôležitosť prípravy na takéto obchodné stretnutie. Tá pozostáva z dôležitých bodov, ktoré by sme si pred takýmto jednaním mali zaistiť a informácií, ktoré by sme si pred stretnutím s kolumbijským partnerom mali zistiť. Sú v nej opísané zvyklosti týkajúce sa miesta a doby konania, faktor času, rady pre zostavovanie tímu, používaný jazyk, príprava dokumentov, vizitiek a výrobkov, následné privítanie, oslovovanie a štýl obliekania. Na jej konci je desať cenných rád, ktorých znalosť môže potencionálnemu obchodníkovi priniesť pozitívne výsledky. Posledná podkapitola sa venuje samotnému priebehu obchodného jednaní. Rozoberá dĺžku tohoto stretnutia, jeho prvú fázu, vhodné témy konverzácie s cieľom predchádzania konfliktom, vyjednávanie a následná realizácia, gestikulácia a fáza po ukončení obchodného jednaní. Na základe kultúrnych dimenzií Geerta Hofstedeho tu taktiež porovnávam Kolumbiu s Českou republikou, čo nám môže zjednodušiť získanie prehľadu o rozdieloch medzi týmito dvoma kultúrami.

1. Integrácia v Latinskej Amerike

Prvá kapitola charakterizuje Latinskú Ameriku, rozoberá jej minulosť a súčasnú regionálnu integráciu, spoluprácu s Európskou úniou a kľúčové oblasti pre podporu tejto integrácie.

1.1 História

Otázka vytvorenia väčšieho celku v Latinskej Amerike má dlhú históriu, ktorej počiatky môžeme sledovať už krátko po dosiahnutí nezávislosti v 19. storočí, kedy dochádzalo k viacerým revolúciám v mnohých latinskoamerických kolóniách, čo malo za následok vznik viacerých samostatných štátov. V tomto období sa o vytvorenie veľkej vlasti pokúšal Simon Bolívar, preto sa viacero integračných pokusov odkazuje na takzvaný „bolívarske sen“, čiže sen o zjednotení latinskoamerických národov. Avšak, vytvorenie veľkého jednotného celku už vtedy čelilo viacerým prekážkam. Hlavnou z nich bol silný nacionalizmus, ktorý sa začal rodiť hlavne kvôli snahe o ľahšie ovládanie indiánskej a černošskej populácie. Nacionalizmus je dodnes jedným z kritických faktorov v oblasti vytvorenia fungujúcej integrácie.

Hlavným cieľom vytvárania týchto zoskupení bolo už od začiatku posilniť štáty Latinskej Ameriky. Členom pomáhajú zlepšiť vnútroregionálny obchod, hospodárstvo jednotlivých krajín a taktiež postavenie v medzinárodnom prostredí. Latinskoamerické subjekty tak získavajú viacero nových a rozšírených možností v oblasti podnikania.

Naprieč časom je v tomto regióne možné pozorovať viacero integračných pokusov. Prvým z nich bol vznik Latinskoamerického združenia voľného obchodu (Asociación Latinoamericana de Libre Comercio) a Stredoamerického spoločného trhu (Mercado Común Centroamericano) v roku 1960, ktoré sa radia do systému starého regionalizmu. Do tohoto systému môžeme priradiť aj Andský pakt z roku 1969, ktorý následne v roku 1976 opustilo Chile. Jeho dôvodom pre odstúpenie bolo zhodnotenie, že členstvo v tejto skupine by brzdilo a spomaľovalo jeho hospodársky vývoj. Spomínané spoločenstvo malo ale viacero nedostatkov, medzi ktoré vieme priradiť napríklad nekompromisnosť zmluvného základu, neochotu pristúpiť k dohodám Paktu, politizáciu integračných otázok a politickú nestabilitu. Počas krízy v 80. rokoch sa starý regionalizmus zrútil, pretože sa integrácia prestala prehlbovať a Latinskoamerické združenie voľného obchodu bolo v roku 1980 nahradené Latinskoamerickým integračným združením (Asociación Latinoamericana de Integración),

pretože dlhú dobu nedosahovalo jeho stanovené ciele.¹ V 90. rokoch došlo k znovuzrozeniu integrácie, začali sa obnovovať a oživovať už existujúce integračné procesy a zároveň sa vytvárali nové. Jedným z dôvodov tohoto znovuzrodenia môže byť fakt, že v tejto dobe sa už v Latinskej Amerike vytvárali demokratické režimy, ktoré boli ochotné spolupracovať a robiť určité kompromisy. Andský pakt sa tak transformoval na Andské spoločenstvo národov (Comunidad Andina de Naciones – CAN) a postupne sa utvárali nové integračné celky.² Významným procesom z počiatku deväťdesiatych rokov bolo vytvorenie Spoločného trhu Juhu (MERCOSUR), v ktorom došlo k spojeniu Brazílie a Argentíny, dvoch veľkých rivalov juhoamerického kontinentu. V roku 2008 následne vznikla úplne nová forma integrácie, ktorá mala pokrývať celú Južnú Ameriku – UNASUR (Unión de Naciones Suramericanas). Aj napriek tomu, že pod túto integráciu spadajú všetky štáty CANu a MERCOSURu, tie fungujú paralelne ďalej. Ďalšie dôležité integračné procesy, ktoré vznikli v posledných rokoch, sú Spoločenstvo latinskoamerických a karibských štátov (CELAC) a Pacifická aliancia, do ktorej patrí Mexiko, Kolumbia, Peru a Chile.³

1.2 Rysy politiky Latinskoamerickej integrácie

Prínosy, ktoré by vznikli z obchodnej integrácie Latinskej Ameriky, by podľa mnohých odborníkov priniesli mnohé výhody pre tento región a mohli by byť kľúčom k budúcnosti s pozitívnym a udržateľným rastom. Samotnej myšlienke otvorenia dverí ostatným regiónom a zvýšenia ich spolupráce je preto Latinská Amerika pozitívne naklonená. Existuje totiž mnoho výhod vyplývajúcich z otvoreného regiónu, v ktorom prebieha komerčná integrácia. Pre tento región ale podobný koncept nie je neznámy, existovali tu a naďalej aj existujú iniciatívy pre posilnenie a prehĺbenie regionálnych ekonomík. Napríklad, do roku 2000 priemerná latinskoamerická krajina udržiavala obchodné dohody s približne štyrmi regionálnymi partnermi a od roku 2013 toto číslo vzrástlo na 10. O tom, že jednotlivé regióny v dnešnej dobe globalizácie zohrávajú dôležitú úlohu nie je pochyb a dokazuje to napríklad aj fakt, že viac ako polovica obchodných tokov na svete prebieha práve medzi týmito vnútroregionálnymi partnermi.

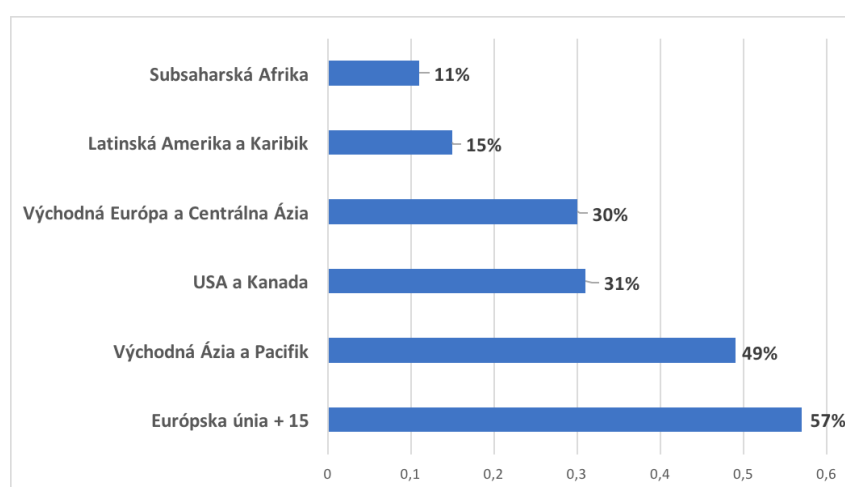
¹ HRABÁLEK, Martin. *Aktuální a rozvojové problémy Latinské Ameriky*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2014. 93 s. ISBN 978-80-7509-035-5.

² BENNEWITZ ALVAREZ, Eduardo Alfredo von. *Rozvojové problémy v Latinské Americe = Development problems in Latin America*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2014. 2 sv. (81; 70 s.). ISBN 978-80-7509-123-9.

³ HRABÁLEK, Martin. *Aktuální a rozvojové problémy Latinské Ameriky*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2014. 93 s. ISBN 978-80-7509-035-5.

V roku 2014 vnútroregionálne vývozy medzi EU + 15 (Nemecko, Belgicko, Dánsko, Španielsko, Francúzsko, Grécko, Írsko, Taliansko, Luxembursko, Holandsko, Portugalsko, Spojené kráľovstvo, Rakúsko, Fínsko a Švédsko), regiónom Východnej Ázie a Pacifikom činili 60 % a 50 % z celkového obchodu. Na druhej strane, vnútroregionálne vývozy medzi regiónmi ako Južná Ázia, Subsaharská Afrika, Stredný Východ a Severná Afrika predstavovali len 10 až 15 % celkového obchodu. Aj napriek úsiliu Latinskej Ameriky o obchodnú integráciu, objem vnútroregionálneho vývozu vo vzťahu k celkovému vývozu ostal v priebehu rokov v priemere 20 %.⁴

Graf 1 Podiel vnútroregionálneho vývozu vzhľadom na celkový objem (2014)

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát z BANCO MUNDIAL⁵

Existuje mnoho dôvodov, prečo by Latinská Amerika mala utvárať a posilňovať obchodnú integráciu. Impulz smerom k regionálnej integrácii bol ovplyvnený aj úspechom Východnej Ázie a pacifického regiónu, ktorý sa týkal výrazného nárastu príjmov vďaka vnútroregionálnemu obchodu a vývozu do sveta. Je totiž zrejmé, že pokračovanie týchto formálnych politických dohôd zameraných na posilnenie hospodárskych väzieb by v tomto regióne mohlo podporiť udržateľný rast. Prehĺbenie regionálnej integrácie by zapríčinilo zlepšenie kvality infraštruktúry a konektivity. Tento región totiž čelí značným geografickým prekážkam, ktoré spôsobujú to, že náklady spojené s logistikou tohoto regiónu zaraďujeme medzi jedny z najdrahších na svete. Kvalita dopravných trás je v porovnaní s ostatnými

⁴ BANCO MUNDIAL. *Latinoamérica: 5 razones para fortalecer la integración regional*. [online]. [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <http://www.bancomundial.org/es/news/feature/2017/03/17/latinoamerica-razones-para-fortalecer-integracion-regional>

⁵ BANCO MUNDIAL. *Latinoamérica: 5 razones para fortalecer la integración regional*. [online]. [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <http://www.bancomundial.org/es/news/feature/2017/03/17/latinoamerica-razones-para-fortalecer-integracion-regional>

krajinami sveta pomerne „chudobná“ alebo nízka. Veľmi vysoké percento predstavujú nevydláždené cesty (takmer 70 %). Napríklad, v regióne Východnej Ázie a Pacifiku tento podiel netvorí ani 30 %. Rôzne štúdie týkajúce sa tejto problematiky vysvetľujú, že čím viac rozdielnych krajín spolu spolupracuje a uzatvára obchodné dohody, nastáva tým väčší zisk, či už nákupom alebo predajom produktov spadajúcich pod ten istý hodnotový reťazec, alebo vymieňaním technológie, vedomostí a rôznych talentov. Z toho vyplýva, že hlbšia integrácia medzi malými a veľkými krajinami tohoto regiónu by pre nich bola omnoho výhodnejšou. Výnimkou nie sú ani nižšie colné náklady a znižovanie ďalších prekážok. Takýmto spôsobom by sa v tomto regióne uľahčila schopnosť prepájania jednotlivých krajín, zvýšila by sa efektivita a zlepšilo by sa vzájomné vzdelávanie. Správna obchodná stratégia môže z Latinskej Ameriky vytvoriť silnejší a efektívnejší región. Medzi jeho jednotlivými krajinami umožní navzájom zdieľať nadobudnuté vedomosti, vytvoriť konkurencieschopnejšie sadzby medzi jeho členmi, ktorý by znižovali náklady na jednotlivé výrobky, generovať viac obchodov a predovšetkým, stať sa konkurencieschopnejším regiónom na svetovom trhu. Otvorenejšia regionálna integrácia by tak umožnila to, že výmena rôznych kľúčových tovarov a služieb potrebných na vybudovanie väčšej svetovej konkurencieschopnosti (napríklad elektriny či pozemnej dopravy), by sa stali omnoho lacnejšími. Na vytvorenie silne konkurenčného regiónu je totiž dôležité vytvorenie konkurencieschopného hospodárstva a preto je v súčasnosti veľkou výzvou vytvorenie spoločnej agendy, ktorá by priniesla vyššie zisky pre celý tento región.⁶

1.3 Analýza situácie

Pod región Latinskej Ameriky spadajú štáty z oblasti Karibiku a Ameriky Centrálnej, Severnej a Južnej. Z Karibskej oblasti sa ku nej priradujú Kuba a Dominikánska Republika, zo Severnej Ameriky Mexiko, z Centrálnej Ameriky Kostarika, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua, Panama a z tej Južnej Argentína, Bolívia, Brazília, Kolumbia, Chile, Ekvádor, Paraguaj, Peru, Uruguaj a Venezuela. Krajinám nachádzajúcim sa južne od USA dal francúzsky inžinier, politik a advokát Michel Chevalier názov Latinská Amerika preto, lebo vychádzal z názoru, že ľudia žijúci na tomto území boli latinského pôvodu, teda potomkovia Španielov, Portugalcov a Talianov. No iba menšina obyvateľov žijúcich na tomto území mala latinské korene a ešte stále tu prevažovali Indiáni, Černosi, Mulati a Mestici. Aj napriek faktu,

⁶ BANCO MUNDIAL. *Latinoamérica: 5 razones para fortalecer la integración regional*. [online]. [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <http://www.bancomundial.org/es/news/feature/2017/03/17/latinoamerica-razones-para-fortalecer-integracion-regional>

že tieto krajiny neboli rasovo latinské, v sedemdesiatych rokoch dvadsiateho storočia bol tento názov prijatý predstaviteľmi niekoľkých juhoamerických krajín. V súčasnosti sú v tomto regióne najpoužívanějšími jazykmi španielčina a portugalčina.

Obrázok 1 Mapa štátov Latinskej Ameriky

Zdroj: Saber es práctico⁷

Celkový počet obyvateľstva Latinskej Ameriky je 637 664 490 miliónov obyvateľov, čo predstavuje 8,53 % svetovej populácie. Zaujímavosťou je, že ešte stále má menej obyvateľov ako Európa, hoci je rozlohovo omnoho väčšia. Ľudia vo veku od 0 do 14 rokov tvorili 25,25 %, obyvatelia od 15 do 64 rokov predstavali 66,94 % a ľudia nad 65 rokov tvorili 7,81 %. Priemerná dĺžka života tohto regiónu v roku 2015 predstavovala približne 75 rokov. V roku 2017 sa tu podľa pohlavia ženy dožívajú 79 a muži 73 rokov. Miera úmrtnosti predstavovala 5,93 úmrtí na 1 000 obyvateľov a každá žena tu mala v priemere 2,09 detí. Urbanizácia tu oproti roku 2006, kedy činila 77,21 %, počas desiatich rokov vzrástla na 80,08 %.⁸

Hrubý domáci produkt Latinskej Ameriky v roku 2012 predstavoval 5 901 miliónov amerických dolárov, od kedy bol pomerne stabilný. V roku 2015 ale klesol na 5 143 miliónov amerických dolárov a v roku 2016 dokonca na 4 948 miliónov amerických dolárov. Následne

⁷ Saber es práctico. *Países y capitales de Latinoamérica*. [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <https://www.saberespractico.com/geografia/capitales/paises-y-capitales-de-latinoamerica/>

⁸ Statista: The Statistics Portal. *Latin America - Statistics & Facts*. [online]. [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: <https://www.statista.com/topics/3287/latin-america/>

v roku 2017 opäť stúpol na 5 764 miliónov amerických dolárov a jeho odhadovaná výška na rok 2022 predstavuje 7 032 miliónov amerických dolárov. Ekonomický sektor, ktorý mal v roku 2016 najvyšší podiel na HDP v Latinskej Amerike, boli služby, ktoré predstavovali takmer 68 %. Za nimi sa umiestnil priemysel s 26,38 % a poľnohospodárstvo, ktoré činilo 5,62 %. Podľa týchto jednotlivých sektorov v roku 2015 pracovalo približne 14,25 % latinskoamerických zamestnancov v poľnohospodárstve, 22,24 % v priemysle a 69,28 % v sektore služieb. Miera inflácie tohoto regiónu v období od roku 2012 do roku 2017 bola najvyššia práve v roku 2016, kedy dosiahla 5,61 % a najnižšiu hodnotu zaznamenala v roku 2017 (4,16 %). Zahraničné zadĺženie Latinskej Ameriky sa v roku 2013 odhadovalo na 1,84 bilióna amerických dolárov, čo vo vzťahu k HDP predstavovalo približne 30,68 %.⁹

Veľmi dôležitým faktorom, ktorý výrazne ovplyvňuje ekonomickú výkonnosť nie je iba to, koľko krajín spolu obchoduje, ale aj to, s akým druhom tovaru obchod medzi nimi prebieha. Niektoré výrobky môžu byť vyrobené a vyvážené viacerými výrobcami, no na druhej strane existujú aj také typy produktov, ktoré dokážu byť produkované iba máloktorými krajinami, čo vytvára mnohé príležitosti pre vyššie zisky. Kompozícia obchodu latinskoamerického regiónu je tradične zložená z prírodných zdrojov a komodít, ktoré reprezentujú značný podiel z celkového exportu pre mnoho z týchto krajín, no na druhej strane môžu zapríčiniť obmedzenie zdrojov potrebných na rozvoj ďalších segmentov ich ekonomiky. Počas posledného polstoročia tento región disponoval komparatívnymi výhodami v oblasti nerastných palív a primárnych komodít, čo odráža význam rôznych kovov, rúd, potravín a iných produktov. Na druhej strane si ale nedokázal stabilne zaistiť komparatívne výhody v iných odvetviach, no v poslednej dobe sa táto situácia neustále mení. V oblasti týkajúcej sa technologicky náročných výrobkov však stále zaostáva.¹⁰

1.4 Prehľad o minulej a súčasnej spolupráci s EU

Záujem o vytvorenie úzkych vzťahov s regiónom Latinskej Ameriky nie je zo strany EU nič prekvapivé. Ich spolupráca pretrvávala dlhé roky a po vstupe Portugalska a Španielska do tohoto celku došlo ešte k väčšiemu prepojeniu medzi týmito dvoma regiónmi, ktoré spájajú mnohé historické, politické, kultúrne a ekonomické väzby. V posledných rokoch sa ich vzťahy čoraz viac upevňujú a zintenzívňujú. Ich spolupráca sa realizuje na rôznych úrovniach

⁹ Statista. *Latin America - Statistics & Facts*. [online]. [2018-03-15]. Dostupné z: <https://www.statista.com/topics/3287/latin-america/>

¹⁰ Xiaodan D., Hadzi-Vaskov M.: *Composition of Trade in Latin America and the Caribbean*. IMF: International Monetary Fund. [online]. 2017 [2018-03-09]. Dostupné z: <http://www.imf.org/external/index.htm>

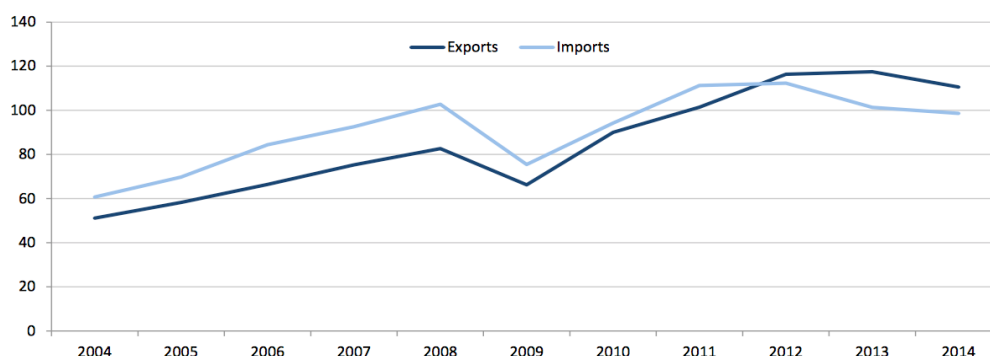
prostredníctvom summitov hláv štátov alebo predsedov vlád a s niektorými krajinami, Karibikom, Centrálnou Amerikou, Andským spoločenstvom či združením MERCOSUR ju spájajú dohody a politický dialóg. Prvý summit, ktorý sa konal medzi EU a Latinskou Amerikou, bol v brazílskom meste Rio de Janeiro v roku 1999 a posledný v roku 2015, v Bruseli, ktorý bol zároveň aj druhým stretnutím EU so spoločenstvom CELAC. Tieto summity sú usporiadané každé dva roky a ich cieľom je upevňovanie ich spoločných väzieb na najvyššej úrovni, riešenie otázok biregionálneho a medzinárodného záujmu. Hlavnými témami ich diskusií bol boj proti chudobe, demokracia, ľudské práva, podpora sociálnej súdržnosti, inovácie, technológie, životné prostredie a klimatické zmeny. Počiatky pravidelného kontaktu medzi Európskym parlamentom a poslancami z Latinskej Ameriky sa zrodili v roku 1974. Tieto medzi parlamentné konferencie, ktoré dlhú dobu slúžili ako fórum pre inštitucionalizovaný politický dialóg medzi Európou a Latinskou Amerikou, boli v roku 2006 nahradené Európsko-latinskoamerickým parlamentným zhromaždením (EUROLAT), parlamentným orgánom tohto strategického partnerstva. EUROLAT je určené pre diskusiu, sledovanie a prehodnocovanie otázok týkajúcich sa partnerstva medzi týmito dvoma regiónmi a tvorí ho 150 členov (75 poslancov Európskeho parlamentu a 75 poslancov z latinskoamerických subregionálnych parlamentov, do ktorých patrí Parlatino, Parlandino, Parlacen, Parlasur, chilský a mexický kongres. Posledné zhromaždenie EUROLAT bolo usporiadané v roku 2017 a celkovo ich od jeho počiatku bolo desať.¹¹

Aj napriek tomu, že Spoločenstvo latinskoamerických a karibských štátov stále predstavuje relatívne malý trh v porovnaní s USA alebo Čínou, je piatym najväčším partnerom pre EU hneď po Číne, USA, Rusku a Švajčiarsku. Napríklad, oproti roku 2004 jeho podiel na vývoze (5,4 %) vzrástol v roku 2014 už na 6,5 %. V dôsledku finančnej krízy v ňom ale v roku 2009 došlo k výraznému poklesu. O tri roky neskôr sa však hodnota európskeho dovozu zboží z CELAC zvýšila na 112 miliárd eur, no v roku 2014 sa opäť znížila na 98 miliárd eur. Kvôli finančnej kríze poklesol aj vývoz zboží ale v roku 2013 narástol na 117 miliárd eur.¹²

¹¹ Evropský parlament. *Latinská Amerika a Karibik*. [online]. [2018-03-15]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.6.2.html

¹² Eurostat. *CELAC represents the fifth most important trading partner of the EU*. [online]. [2018-03-11]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/6870839/6-09062015-BP-EN.pdf/ae4e41ed-f4c4-4cd1-829c-f498d8f19fef>

Graf 2 Vývoj dovozu a vývozu medzi EU a CELAC, 2004-2014

Zdroj: Eurostat¹³

Z členských štátov EU boli najväčšími obchodnými partnermi tohoto regiónu v oblasti exportu Nemecko, ktoré tam v roku 2014 vyviezlo približne 30 miliárd eur alebo 28 % z celkového exportu zboží EU do tejto oblasti. Druhým najväčším exportérom bolo Španielsko s hodnotou jeho vývozu 14 miliárd eur (13 %), za ním nasledovalo Taliansko s 13 miliardami eur (12 %), Francúzsko s 11 miliardami eur (11 %) a Holandsko s 9 miliardami eur (9 %). V porovnaní s predchádzajúcim rokom, vývoz týchto piatich najsilnejších európskych exportérov klesol a tak celkový export EU do CELAC v roku 2014 spadol o 5,8 %. Najväčším importérom bolo v tomto roku Holandsko, ktorého hodnota dovozu dosiahla 18 miliárd eur alebo 18 % z celkového importu zboží do EU z tejto oblasti. Za ním sa umiestnilo Španielsko s dovozom v hodnote 17,6 miliárd eur (18 %), Nemecko s 15 miliardami eur (15 %), Veľká Británia s 10 miliardami eur (11 %), Taliansko s 9 miliardami eur (10 %) a Belgicko s 8 miliardami eur (8 %). V porovnaní s predchádzajúcim rokom európske importy z CELAC taktiež klesli o 2,7 %. V roku 2014 mala prebytok v obchode s CELAC väčšina členských štátov EU. Maximálny prebytok zaznamenalo Nemecko (+15,4 miliardy eur), za ktorým nasledovalo Francúzsko (+5,3 miliardy eur) a Taliansko (+4 miliardy eur). Najväčší deficit nastal u Holandska (-8,6 miliardy eur), Veľkej Británie (-3,8 miliardy eur) a Španielska (-3,4 miliardy eur).¹⁴ V roku 2016 sa hlavný obchodný partneri zo strany EU nezmenili.¹⁵

¹³ Eurostat. *CELAC represents the fifth most important trading partner of the EU*. [online]. [2018-03-11]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/6870839/6-09062015-BP-EN.pdf/ae4e41ed-f4c4-4cd1-829c-f498d8f19fef>

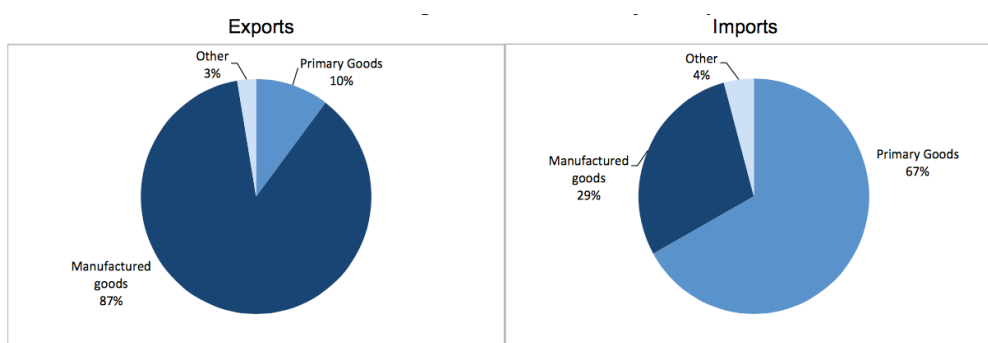
¹⁴ Eurostat. *CELAC represents the fifth most important trading partner of the EU*. [online]. [2018-03-11]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/6870839/6-09062015-BP-EN.pdf/ae4e41ed-f4c4-4cd1-829c-f498d8f19fef>

¹⁵ García-Herrero, A.; Chiacchio, F.: *THE EUROPEAN UNION WITH THE COMMUNITY OF LATIN AMERICA AND THE CARIBBEAN: WHERE DO WE STAND*. Bruegel. [online]. 2017 [2018-03-09]. Dostupné z: http://bruegel.org/wp-content/uploads/2017/12/Research_Report_EU_CELAC_where_do_we_stand.pdf

Zo strany členských štátov CELAC bola v roku 2014 najväčším importérom Brazília, ktorá dosiahla 33 % z celkových exportov EU do tohto regiónu. Na druhom mieste sa umiestnilo Mexiko (26 % a 18 %). Tieto dve krajiny taktiež patria medzi tie zeme, s ktorými EU vo vzájomnom obchode vytvorila najväčšie prebytky. Najrozsiahlejšie deficity mala EU s Kostarikou (-2,9 miliardy eur), Kolumbia (-1,8 miliardy eur), Peru (-1,7 miliardy eur) a Chile (-1,3 miliardy eur).¹⁶ V roku 2016 Mexiko s Brazíliou spoločne tvorili 58,6 % celkového obchodu s EU28. Zároveň malo Mexiko v tomto roku aj najväčší deficit v hodnote -14 miliárd eur a za ním nasledovala Kuba (-1,6 miliardy eur). Medzi krajiny s najväčším prebytkom v roku 2016 boli Peru (+1,5 miliardy eur) a Kostarika (+1,3. miliardy eur). Historicky má s EU výhodnejšiu rovnováhu Južná Amerika ako Stredná Amerika, Mexiko a Karibik, no táto situácia sa zmenila kvôli zhodnoteniu dolára a klesajúcim cenám komodít. Táto skutočnosť spôsobila zhoršenie obchodných podmienok, hlavne u ropy a derivátov, deficit CELAC sa od roku 2012 zvýšil v dôsledku slabšej vývoznej výkonnosti. Podiel krajín CELAC na obchodovaní s EÚ sa udržal stabilný alebo rovnaký, ale napríklad pozícia Číny v EU sa neustále zvyšuje.¹⁷

EU z Latinskej Ameriky dováža predovšetkým primárne produkty ako potraviny či zvieratá, ktoré v roku 2014 predstavovali 67 % dovozu z tohoto regiónu do EU. Vyrába hlavne priemyselné výrobky, ktoré v tomto roku činili 87 % celkového exportu.

Graf 3 EU – zahraničný obchod so zbožím s CELAC, 2014

Zdroj: Eurostat¹⁸

¹⁶ Eurostat. *CELAC represents the fifth most important trading partner of the EU*. [online]. [2018-03-11]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/6870839/6-09062015-BP-EN.pdf/ae4e41ed-f4c4-4cd1-829c-f498d8f19fef>

¹⁷ García-Herrero, A.; Chiacchio, F.: *THE EUROPEAN UNION WITH THE COMMUNITY OF LATIN AMERICA AND THE CARIBBEAN: WHERE DO WE STAND*. Bruegel. [online]. 2017 [2018-03-09]. Dostupné z: http://bruegel.org/wp-content/uploads/2017/12/Research_Report_EU_CELAC_where_do_we_stand.pdf

¹⁸ Eurostat. *CELAC represents the fifth most important trading partner of the EU*. [online]. [2018-03-11]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/6870839/6-09062015-BP-EN.pdf/ae4e41ed-f4c4-4cd1-829c-f498d8f19fef>

V roku 2016 bol vzájomný obchod EU s krajinami Latinskej Ameriky nasledovný. Hodnota dovážaných poľnohospodárskych výrobkov činila 33 767 miliónov eur (37,5 % z celkového dovozu), produkty rybolovu predstavovali 3 418 miliónov eur (3,8 %), priemyselné výrobky boli 52 822 miliónov eur (58,7 %) a celková suma dovozu za rok 2016 činila 90 007 miliónov eur. Vývoz poľnohospodárskych výrobkov predstavoval 6 180 miliónov eur (5,8 % celkového vývozu), produkty rybolovu 173 miliónov eur (0,2 %), priemyselné výrobky 99 847 miliónov eur (94 %) a celková suma vývozu v tomto roku činila 106 201 miliónov eur. Podľa Štandardnej medzinárodnej obchodnej klasifikácie v oblasti dovozu predstavovali primárne produkty 59 710 miliónov eur (66,3 % z celkového dovozu), priemyselné výrobky 26 910 miliónov eur (29,9 %), ostatné výrobky 2 111 miliónov eur (2,4 %) a ostatné (1 275 miliónov eur). Vývoz primárnych produktov bol 10 896 miliónov eur (10,3 % z celkového vývozu), priemyselných výrobkov 92 269 miliónov eur (86,9%), ostatných výrobkov 1 322 miliónov eur (1,2 %) a ostatných (1 714 miliónov eur). Najdovážanejšími piatimi sekciami Štandardnej medzinárodnej obchodnej klasifikácie boli potraviny a živé zvieratá (29 117 miliónov eur alebo 32,4 %), surové materiály nepoživatelné s výnimkou palív (16 374 miliónov eur alebo 18,2 %), stroje a dopravné prostriedky (13 250 miliónov eur alebo 14,7 %), minerálne palivá, mazivá a príbuzné materiály (8,294 milióna eur alebo 9,2 %) a tržné výrobky triedené hlavne podľa materiálu (7 494 miliónov eur alebo 8,3 %). Najvyvážanejšími piatimi sekciami boli stroje a dopravné prostriedky (49 635 miliónov eur alebo 46,7 %), chemikálie a príbuzné produkty (22 585 miliónov eur alebo 21,3 %), tržné výrobky triedené hlavne podľa materiálu (11 528 miliónov eur alebo 10,9 %), priemyslové spotrebné zboží (9 505 miliónov EUR alebo 9 %), potraviny a živé zvieratá (3 681 miliónov eur alebo 3,5 %). Podľa HS sekcií boli najviac dovážané produkty rastlinného pôvodu (17 115 miliónov eur alebo 19 %), minerálne výrobky (16 430 miliónov eur alebo 18,3 %), potraviny, nápoje, tabak (13 919 miliónov eur alebo 15,5 %), stroje a zariadenia (7 958 miliónov eur alebo 8,8 %) a dopravné prostriedky (5 279 miliónov eur alebo 5,9 %). Najviac vyvážanými boli stroje a zariadenia (32 489 miliónov eur alebo 30,6 %), chemikálie a príbuzné výrobky (20 188 miliónov eur alebo 19 %), dopravné prostriedky (16 983 miliónov eur alebo 16 %), základné kovy a výrobky (5 966 miliónov eur alebo 5,6 %) a plasty, kaučuk a z nich vyrobené výrobky (5 042 miliónov eur alebo 4,7 %).¹⁹

¹⁹ European Commission. *European Union, Trade in goods with Latin American Countries*. [online]. 2017 [2018-03-11]. Dostupné z: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/september/tradoc_111527.pdf

1.5 Kľúčové oblasti pre podporu regionálnej integrácie

Komisár Neven Mimica v roku 2015 povedal, že Európska únia sa momentálne pozerá na príležitosť, ktorá sa vyskytne raz za život. Má šancu podieľať sa na zmene v živote miliónov ľudí žijúcich v niektorých z najchudobnejších krajín sveta a tak sa podieľať na budúcom blahobyte našej planéty. EU pre Latinskú Ameriku v súčasnosti nepredstavuje iba najdôležitejšieho zahraničného investora, ale aj najdôležitejšieho partnera pre jej rozvoj. Úspechy v oblasti konsolidácie demokracie, rastu zamestnanosti, tvorby pracovných miest a znižovania chudoby boli za posledné dve desaťročia v tomto regióne pozoruhodné. Tomuto pokroku vďaka región Latinskej Ameriky aj EU, ktorá bude naďalej jeho spoľahlivým partnerom a pomôže mu riešiť jeho jednotlivé výzvy. Európska podpora sa týka pomoci v kľúčových odvetviach, medzi ktoré môžeme zaradiť rast, bezpečnosť, energetiku, klimatické zmeny, trvalo udržateľný rozvoj a mnoho ďalších. Nástroje EU v rámci tejto rozvojovej spolupráce (politická angažovanosť, obchod a investície) boli v priebehu rokov kľúčovým stavebným kameňom vzťahu medzi EU a Latinskou Amerikou. EU poskytuje svoju pomoc prostredníctvom programov s jednotlivými krajinami, ktoré sú rozdelené do ich národných rozvojových programov a prostredníctvom regionálnych programov realizovaných na latinskoamerickej kontinentálnej a subregionálnej úrovni. V období od roku 2007 do roku 2013 dosiahla bilaterálna a regionálna spolupráca medzi týmito dvoma regiónmi 2,1 miliardy eur, ktoré boli poskytnuté pre každú krajinu prostredníctvom národných indikatívnych programov a prostredníctvom programov špecifických pre regióny Strednej Ameriky, MERCOSURu a Andského spoločenstva. Hlavnými odvetviami v týchto regiónoch boli sociálna súdržnosť, hospodársky rozvoj a regionálna integrácia. Špecifický regionálny program EU tu ale podporil aj činnosti spojené s rozvojom súkromného sektora (predovšetkým v malých a stredných podnikoch), lokálnej a mestskej politiky, sociálnej politiky, životného prostredia, zmeny klímy, vysokoškolského vzdelávania, informačnej spoločnosti a hlavne politiky v oblasti drog a migrácie. Ďalšími úspešnými výsledkami, ktoré táto pomoc priniesla, boli napríklad „Mierové Laboratóriá“ V Kolumbii, podpora boja proti podvýžive detí (klesla z 23,3 % v roku 2010 na 14,1 % v roku 2014), podpora vodárenského sektora v Bolívii umožňujúca prístupnosť pitnej vody pre viac ako 270 000 ľudí a základnú osobnú hygienu pre viac ako 100 000 osôb. Táto spolupráca sa stala úspešnou aj v podpore regionálnej integrácie a sociálno-ekonomického rozvoja. Preukázateľné výsledky, ktoré sú v tomto regióne oceňované vo vysokej miere, prinieslo aj doplnenie národných a subregionálnych programov, iniciatívy financované z Európskeho regionálneho programu

pre Latinskú Ameriku (EUROCLIMA, AL-INVEST, EUROSociaL) a programy podporujúce vyššie vzdelanie (ALFA, Erasmus, Mundus). Pre obdobie trvajúce od roku 2014 do roku 2020 bude dosahovať bilaterálna a regionálna spolupráca medzi týmito dvoma regiónmi 2,34 miliardy eur. V posledných rokoch mali mnohé hospodárstva latinskoamerických krajín pozoruhodný výkon a tak získali štatút vyššieho alebo stredného príjmu. Avšak, kvôli tomu už nie sú naďalej oprávnené využívať bilaterálnu pomoc, no tieto krajiny naďalej ostávajú oprávnené zúčastňovať sa na regionálnom programe EU. V období od roku 2014 do roku 2017 sa preto bilaterálna spolupráca EU bude sústrediť na Guatemalu, Salvádor, Honduras, Nikaraguu, Paraguaj, Bolíviu a na tri Andské krajiny (Peru, Ekvádor a Kolumbiu). Celková alokácia do regionálneho programu EU pre Latinskú Ameriku, ktorý sa skladá z dvoch častí, „kontinentálnej“ a „subregionálnej“, tak v rokoch 2014-2020 predstavuje 925 miliónov eur. Do „kontinentálnej“ zložky je plánované alokovať 805 miliónov eur. Tá má štyri hlavné oblasti, ktorými sú rozvoj bezpečnosti, vládna a sociálna spravodlivosť, udržateľný rast pre ľudský rozvoj, environmentálna udržateľnosť a klimatické zmeny. Pod „subregionálnu“ zložku, do ktorej smeruje 120 miliónov eur, spadá podpora regionálnej ekonomickej integrácie, bezpečnosti, klimatických zmien a krízového managementu, špeciálne pre Centrálnu Ameriku. Dôležitú rolu pri zvyšovaní finančných zdrojov na rozvoj bude naďalej odohrávať aj LAIF (Latin America Investment Facility), ktorý bude ďalej umožňovať partnerstvá s aktérmi tohoto regiónu zlúčením poskytnutých zdrojov EU a pôžičiek od regionálnych finančných inštitúcií. Tieto pôžičky sú určené na realizáciu projektov pre rozvoj, ktoré sú zamerané na adaptáciu klimatickým zmenám, dopravnú infraštruktúru, podporu súkromného sektora (najmä malých a stredných podnikov). V období 2010-2014 bolo v rámci LAIF schválených 25 projektov, ktorých hodnota znamenala investíciu vo výške približne 6,3 miliardy eur, z čoho predstavoval príspevok EU viac ako 190 miliónov eur. Európska komisia sa vyjadrila, že vzájomná spolupráca EU a Latinskej Ameriky bude aj naďalej pokračovať a zároveň budú skúmať nové formy tejto spolupráce.²⁰

²⁰ European Commission. *Latin America*. [online]. [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/factsheet-lac_en.pdf

2. Základné údaje o Kolumbii

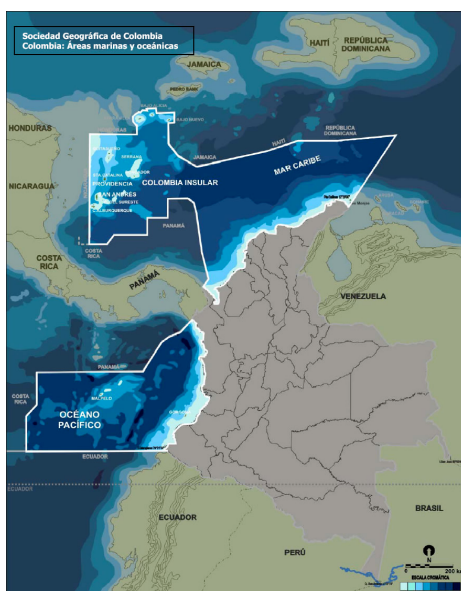
Táto kapitola definuje základné charakteristiky Kolumbie. Zahŕňa geografické a demografické údaje, históriu a politickú situáciu. Jej cieľom je získanie všeobecného prehľadu o tejto krajine.

2.1 Geografické údaje

Podkapitola je zameraná na polohu, rozlohu, povrch, klímu, departementy a najdôležitejšie kolumbijské centrá.

Kolumbijská republika leží v severozápadnej časti latinskoamerického kontinentu. Na severe hraničí s Panamou a Karibským morom, na východe s Venezuelou a Brazíliou, na juhu s Peru a Ekvádorom a na západe s Tichým oceánom. Ako môžeme vidieť na mape, Kolumbia je jediným štátom Latinskej Ameriky, ktorý má prístup k dvom oceánom – Tichému a Atlantickému oceánu. Geografická poloha tohoto štátu je teda strategicky veľmi výhodná, pretože mu umožňuje byť bránou či už do Južnej alebo Severnej Ameriky, do Európy alebo krajín Pacifiku.²¹

Obrázok 2 Mapa Kolumbie a susediacich štátov

Zdroj: Toda Colombia²²

²¹ Banrepcultural: Red Cultural del Banco de la República en Colombia. *Posición astronómica y geográfica de Colombia*. [online]. [cit. 2017-10-10]. Dostupné z:

http://www.banrepcultural.org/blaavirtual/ayudadetareas/geografia/posicion_astronomica_geografica_colombia

²² Toda Colombia. *Mapa de Colombia*. [online]. [cit. 2017-10-10]. Dostupné z:

<http://www.todacolombia.com/geografia-colombia/mapas-de-colombia/mapacolombia.jpg>

Kolumbia sa so svojou rozlohou 1 141 748 km² radí medzi najväčšie zeme Latinskej Ameriky. Konkrétne sa medzi týmito krajinami nachádza na štvrtom mieste, na americkom kontinente obdržiava siedme miesto a v porovnaní s ostatnými krajinami sveta získava 25. miesto. Podľa týchto údajov môžeme vidieť, že Kolumbia je vďaka svojej rozlohe oveľa väčšia ako akýkoľvek európsky štát. Ak by sme napríklad spojili povrchy Francúzska, Španielska a Portugalska, všetky tieto tri zeme by spoločne zapadli do kolumbijského územia.²³

Kolumbijské územie disponuje veľmi rozmanitým reliéfom, v ktorom pohorie tvorí 33 % a nížiny 67 %. Delí sa na štyri hlavné sektory. Prvým regiónom pokrývajúcim prevažne hornatý západ krajiny je Andské pohorie, ktoré sa v Kolumbii delí na Kolumbijský masív a na tri ďalšie pohoria (Východné, Centrálné a Západné). V Južnej Amerike sa Andy ťahajú od Argentíny až po Venezuelu. Do Kolumbie vstupujú cez juhozápadnú hranicu s Ekvádorom. V tejto lokalite sa nachádzajú známe náhorné plošiny Ipiales a Pasto, ako aj veľký počet sopiek, napríklad Cumbal, Azufral a Galeras. Pohorie pokračuje smerom na sever, kde ho rieky Guaitara a Patía rozdeľujú na dve časti, Západnú (vľavo) a Centrálnu (vpravo). Centrálné pohorie na severe vytvára Kolumbijský Masív, taktiež nazývaný Orografická Kolumbijská Hviezda. Posledným pohorím je Východné, ktoré uzatvára tento prvý sektor v Kolumbii na severovýchodnej hranici s Venezuelou. Druhý región tvoria rozsiahle nížiny, ktoré sa nachádzajú na východe krajiny v oblastiach Orinoquia a Amazonia, ale taktiež na pobreží Tichého oceánu a Karibiku. Okrem rozsiahleho Andského pohoria sa v Kolumbii nachádzajú aj samostatné alebo izolované pohoria, ktoré vytvárajú tretí sektor. Najznámejšie z nich je Sierra Nevada de Santa Marta, ktoré je taktiež najvyšším pobrežným pohorím na svete. Je zároveň aj domovom dvoch najvyšších kolumbijských bodov Pico Cristobal Colon a Pico Simon Bolívar. Dôležité je tu taktiež spomenúť veľmi známu a dôležitú rieku prechádzajúcu cez južné územie Kolumbie, Amazonku. Je to najvodnatejšia rieka sveta a zároveň vytvára jej hranicu s Peru.²⁴

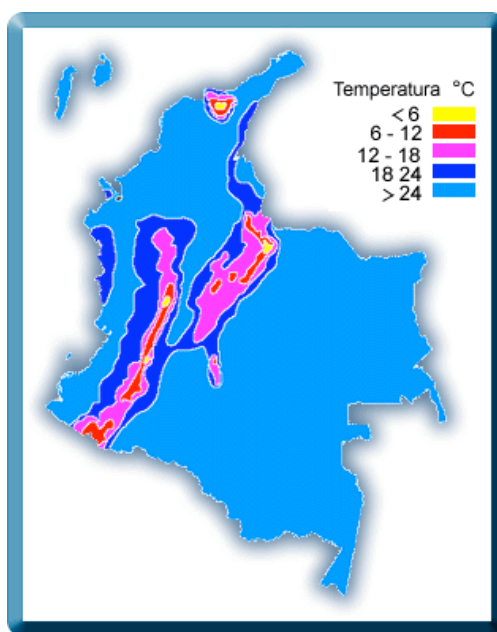
Nachádza sa tu päť tradičných regiónov, ktorými sú Andský región, Karibský región, Pacifický región, Orinoquijský región a Amazonský región. Kolumbia je taktiež krajinou s veľmi rozmanitým podnebím, ktoré je určené dvoma hlavnými zložkami rozdelenými

²³ Toda Colombia: La Cara amable de Colombia. *Ubicación Geográfica de Colombia*. [online]. [cit. 2017-10-10]. Dostupné z: <http://www.todacolombia.com/geografia-colombia/ubicacion-geografica.html>

²⁴ Toda Colombia: La Cara amable de Colombia. *Relieve Colombiano*. [online]. [cit. 2017-10-10]. Dostupné z: <http://www.todacolombia.com/geografia-colombia/relieve-colombia.html>

na astronomické a geografické aspekty. Z nich môžeme odvodiť niekoľko klimatotvorných faktorov, ktoré zohrávajú významnú rolu pri vzniku klimatických podmienok na tomto území. Medzi základné z nich môžeme radiť intenzitu slnečného žiarenia plynúcu zo zemepisnej šírky, vzdialenosť od oceánu a reliéf. Veľmi dôležitým faktom je aj to, že sa Kolumbia nachádza v tropickom podnebnom pásme, leží v blízkosti rovníku a vyskytujú sa tu výrazné rozličnosti v nadmorských výškach. Vzájomné pôsobenie týchto faktorov spôsobuje to, že v rôznych častiach Kolumbie pôsobia odlišné teploty. V jednotlivých regiónoch sa teploty počas celého roku veľmi nemenia a klesajú zároveň s narastajúcou nadmorskou výškou. Väčšina krajiny má počas roku teplotu približne 24 °C a to hlavne v oblasti Karibiku, Pacifiku, Amazonky a Oriniquia, ktoré reprezentujú 80 % terénu Kolumbie. Na pobreží Atlantiku sa teploty pohybujú medzi 24 °C až 30 °C ale taktiež tu existujú územia s veľmi nízkymi teplotami, jedným z nich je napríklad departement Nariño, ktorý susedí s Ekvádorom na juhu tejto krajiny.²⁵

Obrázok 3 Mapa podnebia Kolumbie

Zdroj: Toda Colombia.²⁶

Kolumbia je územne rozdelená na 32 departementov, no existuje tu ešte dištrikt hlavného mesta (Distrito Capital), Bogota D.C.

²⁵ FŇUKAL, Miloš a ŠEBESTA, David. *Regionální geografie Latinské Ameriky a Karibiku*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. 77 s. Studijní opory. ISBN 978-80-244-3845-0.

²⁶ Toda Colombia. *Mapa de la temperatura en Colombia*. [online]. [cit. 2017-10-10]. Dostupné z: <http://www.todacolombia.com/geografia-colombia/mapas-de-colombia/mapatemperaturacolombia.gif>

Obrázok 4 Departementy Kolumbie

Zdroj: Historia con Mapas²⁷

Najdôležitejšie a najväčšie centrá tohoto štátu sú rozmiestnené po celom jeho území. Bogotá predstavuje jej politické, ekonomické, administratívne, hospodárske a priemyselné centrum. Radí sa taktiež medzi 10 najväčších miest a po La Paz a Quite je to tretie najvyššie položené mesto v Južnej Amerike. Druhým najobývanejším mestom je Medellín, hlavné mesto departmentu Antioquie, ktoré sa nachádza v strednej časti pohoria Ánd. Ďalším veľmi významným centrom je mesto Cartagena, ktoré je zároveň aj jej umeleckým, kultúrnym, športovým a samozrejme aj turistickým centrom. Je historicky veľmi významné, rozmanité a multikultúrne. Je utvárané modernými stavbami spojenými s jeho koloniálnou minulosťou. Jeho prítiažlivosť spočíva taktiež v tom, že je to pobrežné mesto obmývané Karibským morom. Kolumbia ale taktiež disponuje veľkým prírodným bohatstvom, preto jej atraktivita nespočíva iba v mestách, ktoré sa tu nachádzajú, ale aj v jej národných parkoch. Medzi najznámejšie a najvyhladávané oblasti tu zaradíme Amazonku, Sierru Nevadu del Cocuy a Národný park Nevado del Huila vyhladávaný najmä pre vulkány, ktoré sa v ňom nachádzajú. Mimo pevniny ku Kolumbii priradíme aj ostrov San Andrés, taktiež nazývaný

²⁷ Historia con Mapas. *Mapas De Colombia Departamentos*. [online]. [cit. 2017-10-10]. Dostupné z: <http://www.lahistoriaconmapas.com/atlas/colombia-maps/mapas-de-colombia-departamentos.htm>

ostrov siedmich morí, nachádzajúci sa v Karibskom mori. Na druhej strane, v Tichom oceáne, leží ostrov Gorgona. Je známy najmä preto, že v rokoch 1950 až 1980 ho tvorila väznica často nazývaná kolumbijský Alcatraz, ktorá bola následne uzatvorená a ostrov bol prehlásený za národný park. Územie bývalej väznice sa tak stalo domovom pre rôzne druhy živočíchov a rastlín, od opíc až po ohrozených modrých jašterov, pre ktorých bezpečnosť sú jeho návštevníci prísne kontrolovaný a obmedzený na menšie skupiny.

2.2 Demografické údaje

Obyvateľstvo Latinskej Ameriky je od nás odlišné ako po psychickej stránke, tak aj po tej fyzickej. Veľmi ma zaujali slová, ktoré povedal Krištof Kolumbus, keď opisoval domorodé obyvateľstvo tejto zeme: „*Nahí, ako práve narodení... Pohľadní muži s peknými telami, jemnou tvárou a vlasmi takmer tak silnými, ako konská hriva. Ani čierni ani bieli.*“ Aj takýmito slovami by sa dal popísať výzor Kolumbijčanov.

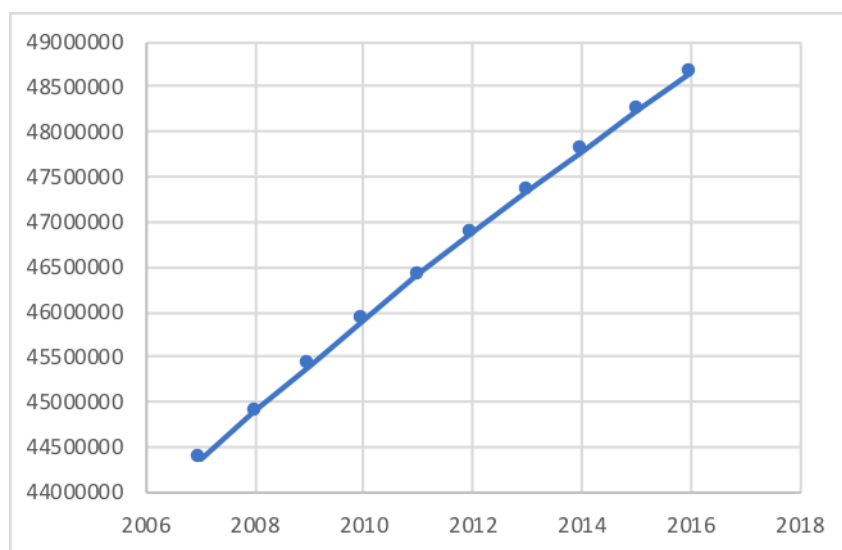
Ako bude spomenuté v nasledujúcej podkapitole, väčšina latinskoamerických území bola kolonizovaná Španielmi, čo malo za následok mnohé podstatné zmeny v jeho štruktúre obyvateľstva. Pôvodné indiánske obyvateľstvo bolo diskriminované a tak sa hlavným elementom obyvateľstva stali miešanci, ktorý prevažujú vo väčšine krajiny aj dodnes. Najväčšiu časť podľa etnických skupín tu predstavujú mestici a belosi (84,2 %). Za nimi nasledujú afrokolumbijčania, ktorí zastupujú 10,4 % (vrátane mulatov) a na celkovom počte obyvateľov sa taktiež podieľajú indiáni s 3,4 %.²⁸

Na základe údajov Svetovej banky z roku 2016 tu žilo 48 653 419 obyvateľov, čo predstavuje nárast skoro o 70 % oproti roku 1960.²⁹ Čo sa týka jej počtu obyvateľov, v svetom rebríčku sa nachádza na 27. mieste a jej hustota obyvateľstva predstavuje 43 obyvateľov na km².

²⁸ CIA – The World Factbook. *People and Society*. [online]. [cit. 2017-10-12] Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/co.html>

²⁹ THE WORLD BANK. *Population, total*. [online]. [cit. 2017-10-12] Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL?locations=CO>

Graf 4 Graf počtu obyvateľov Kolumbie v období 2007-2016

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát z THE WORLD BANK³⁰

Podľa veku predstavuje najväčšie zastúpenie kolumbijského obyvateľstva veková skupina od 25-54 rokov (41,6 %), za ktorou s 25,3 % nasledujú obyvatelia s vekom medzi 0 až 14 rokov, s 18 % obyvatelia medzi 15-24 rokov a najmenšiu skupinu predstavujú obyvatelia, ktorí majú viac ako 65 rokov (6,7 %). Z týchto údajov nie je prekvapujúce, že je táto latinskoamerická zem prevažne mladá v porovnaní s populáciou v Európe, kde obyvateľstvo postupne starne.³¹ V priemere sa tu muži dožívajú približne 73 rokov a ženy 79 rokov. Priemerný vek kolumbijských matiek pri ich prvom pôrode je 21,7 rokov a v priemere sa tu každej matke narodia dve deti. Pôrodnosť tu v roku 2017 dosahovala 16,1 ‰ a úmrtnosť 5,5 ‰. Prírastok obyvateľstva činí 0,99 %. Miera detskej úmrtnosti predstavuje 13,6 ‰. Väčšina ľudí žije na severe a západe krajiny, najmä kvôli prezencii prírodného bohatstva a poľnohospodárskych príležitostí. 77 % z celkovej populácie žije v mestách a miera urbanizácie činí 1,74 % ročne.³²

Počet imigrantov v Kolumbii neustále stúpa a v roku 2015 ich tu žilo 133 134, čo predstavovalo 0,28 % z celkovej kolumbijskej populácie. Počet mužských prisťahovalcov bol na rozdiel od žien vyšší a predstavoval 70 912 (53,26 %) z celkovej imigrácie. Imigranti prichádzajúci do Kolumbie sú pôvodom väčšinou z Venezuely, USA a Ekvádoru. Hoci počet

³⁰ THE WORLD BANK. *Population, total*. [online]. [cit. 2017-10-12] Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL?locations=CO>

³¹ DANE. *Población por edad y sexo*. [online]. [cit. 2017-10-12] Dostupné z: <https://geoportal.dane.gov.co/midaneapp/pob.html>

³² CIA – The World Factbook. *People and Society*. [online]. [cit. 2017-10-12] Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/co.html>

imigrantov čoraz viac stúpa, počet emigrantov rastie ešte rýchlejšie. Z Kolumbie totiž v roku 2015 odišlo 2 638 852 obyvateľov, čo predstavuje skoro 6 % z jej celkovej populácie. V porovnaní s imigráciou je počet emigrujúcich žien vyšší ako u mužov a predstavuje 54,32 %. Kolumbijčania poväčšine odchádzajú do Venezuely, USA a Španielska. V posledných rokoch sa tento počet zvýšil o skoro 6 %.³³

Tabuľka 1 Tabuľka počtu imigrantov a emigrantov Kolumbie v období 2000-2015

ROK	IMIGRANTI MUŽI	IMIGRANTI ŽENY	IMIGRANTI CELKOM	EMIGRANTI MUŽI	EMIGRANTI ŽENY	EMIGRANTI CELKOM
2015	70 912	62 222	133 134	1 205 207	1 433 645	2 638 852
2010	65 622	58 649	124 271	1 144 881	1 347 698	2 492 579
2005	55 706	51 906	107 612	849 666	1 016 233	1 865 899
2000	56 223	53 386	109 609	652 206	769 715	1 421 921

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát z Expansión – DatosMacro³⁴

V oblasti náboženstva Kolumbiu tvorí najviac katolíkov predstavujúcich 79 % z celkového obyvateľstva, za nimi nasledujú protestanti (14 %), ostatní (2 %) a nešpecifikovaní (5 %).³⁵

Tak ako vo väčšine krajín Latinskej Ameriky, úradným jazykom Kolumbie je španielčina. Patrí medzi najrozšírenejšie svetové jazyky a ako materinský jazyk je používaná približne 500 miliónmi ľudí, ale po prepočítaní osôb používajúcich španielčinu ako jazyk druhý dosiahneme 550 až 600 miliónov ľudí. Hoci je v tejto zemi španielčina úradným jazykom, nie je jediným jazykom, ktorým sa kolumbijský obyvatelia dorozumievajú. Dôvodom je to, že Kolumbia predstavuje domov pre mnoho etnických skupín, ktorých kultúra so sebou prináša aj jedinečné jazyky, ktoré sa od španielčiny líšia a zachovali sa dodnes. Existuje tu približne 68 domorodých jazykov, ktoré sú používané skoro 850 000 obyvateľmi. Medzi nich radíme 65 indiánskych jazykov, dva kreolské jazyky, palenquero, ale taktiež sa medzi nich radí aj jazyk rómsky, ktorý je používaný Rómami žijúcimi v rôznych oblastiach tejto krajiny.³⁶ Deň kolumbijskej vlajky je oslavovaný 7. Augusta každý rok pri príležitosti osláv víťazstva Simona Bolívara v bitke pri Boyacá, ktorá sa konala v roku 1819. Počas pamätných dátumov týkajúcich sa histórie tejto krajiny musí byť vystavená na všetkých oficiálnych

³³ Expansión – DatosMacro. *Colombia: Economía y demografía*. [online]. [cit. 2017-10-13] Dostupné z: <https://www.datosmacro.com/paises/colombia>

³⁴ Expansión – DatosMacro. *Colombia: Economía y demografía*. [online]. [cit. 2017-10-13] Dostupné z: <https://www.datosmacro.com/paises/colombia>

³⁵ CIA – The World Factbook. *People and Society*. [online]. [cit. 2017-10-12] Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/co.html>

³⁶ Ministerio de Cultura: MINCULTURA. *Lenguas Nativas y Criollas de Colombia*. [online]. [cit. 2017-10-16] Dostupné z: <http://www.mincultura.gov.co/areas/poblaciones/APP-de-lenguas-nativas/Paginas/default.aspx>

miestach v Kolumbii. Pozostáva z troch farieb – žltej, modrej a červenej. Žltá farba je umiestnená v hornej polovici obdĺžnika a za ňou nasleduje modrá a červená, pričom každá z nich zaberá štvrtinu zostávajúceho priestoru. Žltá farba je vnímaná ako bohatstvo zlata, ktorým krajina disponovala v období pred príchodom Kolumba a oficiálne predstavuje „hojnosť a bohatstvo pôdy, ale aj suverenitu, harmóniu a spravodlivosť“. Modrá znázorňuje dva oceány, ktoré omývajú pobrežie Kolumbie, ale je taktiež vnímaná ako prostriedok, ktorý „spája Kolumbijčanov s ostatnými ľuďmi na výmenu produktov“. Posledná farba, červená, väčšinou symbolizuje krv, ktorá bola preliata v boji o nezávislosť, no v dnešných dňoch hovorí o „krvi, ktorá vyživuje srdce a dáva mu to pohyb a život.“ Inými slovami má predstavovať lásku, silu a pokrok.³⁷

Obrázok 5 Kolumbijská vlajka

Zdroj: Lifeder³⁸

11. November v roku 1887 sa stal dňom, počas ktorého sa kolumbijská hymna spievala po prvý krát a oficiálny charakter následne dostala v roku 1920. Jej slová boli napísané Rafaelom Núñezom a hudba talianskym skladateľom Orestom Sindicim. Pôvodne bola zostavená pre oslavy získania nezávislosti Cartageny a za jej kľúčové slová sa považujú sláva, radosť, nesmrteľnosť a rast.³⁹

³⁷ Lifeder. *Bandera de Colombia: Historia y Significado de sus Colores*. [online]. [cit. 2017-10-16] Dostupné z: <https://www.lifeder.com/colores-bandera-colombia/>

³⁸ Lifeder. *Bandera de Colombia: Historia y Significado de sus Colores*. [online]. [cit. 2017-10-16] Dostupné z: <https://www.lifeder.com/colores-bandera-colombia/>

³⁹ HIMNO NACIONAL DE COLOMBIA. *Historia del Himno Nacional de Colombia*. [online]. [cit. 2017-10-16] Dostupné z: <http://www.himnonacionaldecolombia.com/historia/>

2.3 História

Kultúrna a historická pestrosť Kolumbie z nej vytvára jedinečné miesto na zemi. Pre pochopenie súčasnej Kolumbie je veľmi dôležité poznať aj jej históriu.

Po objavení Ameriky sa zeme podieľajúce sa na zámorských plavbách snažili rozšíriť novo objavené územie o svoju suverenitu, hospodársky ich využiť a zaistiť ich vojenskú a politickú kontrolu. Kvôli týmto dôvodom na toto územie stále prichádzali európsky kolonisti, vojaci, kňazi a úradníci. Prvým centrom španielskej kolonizácie bol ostrov Hispaniola, na ktorom bola zároveň založená aj ich prvá osada, založená v roku 1492. Úlohou tohoto ostrova bolo umožniť Španielom vpád na pevninu. Následne, v rokoch 1519-1522, sa výprava Hernanda Cortesa stretla s vyspelou kultúrou Aztékov a zároveň narazila na zdroje drahých kovov, ktoré sa stali tiež jedným zo španielskych cieľov. Počas tejto výpravy bol rozvrátený aztécky Tenochtitlán, na ktorého troskách bolo postavené nové centrum španielskej moci v Južnej Amerike – Ciudad de México. Medzi ďalšie dôležité centrá založené počas tejto výpravy môžeme radiť aj založenie mesta Panamá v roku 1517 na tichooceánskom pobreží a výpravy proti Inkskej ríši, ktorá bola dobitá Franciscom Pizarrom v rokoch 1531 až 1536. Po následnom získaní bohatých ríši došlo k vyľudneniu Hispanioly a spojeniu získaných ríš do miestokráľovstiev. Z územia Severnej a Strednej Ameriky vzniklo miestokráľovstvo Nové Španielsko a z územia Južnej Ameriky (okrem Brazílie) vytvorili v roku 1542 miestokráľovstvo Peru. Postupne Španielsko upevňovalo a posilňovalo svoju moc na tomto území, čo spôsobilo niekoľko zmien. V roku 1718 vytvorili tretie miestokráľovstvo Nová Granada, ktoré sa nachádzalo na území dnešnej Kolumbie, Panamy, Ekvádoru a Venezuely. Neskôr, v roku 1776, vzniklo ešte štvrté miestokráľovstvo s názvom La Plata (dnešná Argentína, Paraguaj, Uruguaj a Bolívia). Tieto miestokráľovstvá mali značnú správnu autonómiu, pretože rýchlosť kontaktov s Madridom neumožňovala plné správne podriadenie týchto kolónii. Značne ale boli obmedzované ich ekonomické aktivity, pretože Madrid si udržiaval monopol na obchod.⁴⁰ Následne v roku 1791 vypuklo prvé povstanie proti španielskej koloniálnej vláde, ktoré postavilo základy boju o nezávislosť a po takmer desaťročnom boji sa im v roku 1819 pod vedením Simona Bolívara podarilo zbaviť koloniálnej nadvlády. Po víťazstve nad Španielmi bol vyhlásený samostatný štát Veľká Kolumbia a Bolívar sa tak stal prvým prezidentom tejto novozrodenej republiky, ktorú Kolumbia tvorila spoločne s Ekvádorom, Venezuelou a Panamou. V roku 1829-1830 došlo

⁴⁰ FŇUKAL, Miloš a ŠEBESTA, David. *Regionální geografie Latinské Ameriky a Karibiku*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. 77 s. Studijní opory. ISBN 978-80-244-3845-0.

k odpojeniu Ekvádoru a Venezuely a ostatné krajiny sa vrátili k ich pôvodnému názvu, Nová Granada, ktorá bola v roku 1863 premenovaná na Kolumbiu. Nasledovalo to ale odpojením provincie Panama v roku 1903 a kolumbijským uznaním jej nezávislosti v roku 1921. Počas 19. storočia tu dochádzalo k viacerým konfliktom medzi liberálmi a konzervatívami, ktoré vyvolali permanentné nepokoje a občianske vojny pretrvávajúce až do 20. storočia. V roku 1948 vypukla občianska vojna, ktorá je považovaná za tú najkrutejšiu. O život v nej prišlo približne 200 000 Kolumbijčanov a trvala do roku 1950. Po zvrhnutí generála Rojas Pinilla v roku 1957 došlo k zmene ústavy. Obidve strany, konzervatívci a liberáli, sa dohodli na spoločnej vláde od roku 1974.⁴¹

Kolumbia žiaľ musela v minulosti čeliť aj iným vážnym situáciám, ako napríklad vnútroštátnym konfliktom a bezpečnostným otázkam. Z bezpečnostného hľadiska patrila medzi jedny z najproblematickejších zemí Južnej Ameriky v otázkach týkajúcich sa bezpečnosti. Celý konflikt „povzbudzoval“ drogový obchod a nebezpečné povstalecké ozbrojené skupiny. Počiatky Kolumbijského vnútorného konfliktu pripisujeme k aprílu v roku 1948, kedy došlo k vražde vtedajšieho liberálneho politika a favorita na prezidentský úrad Jorgeho Gaitána. Nepokoje sa z hlavného mesta rozšírili veľmi rýchlo aj do ostatných častí Kolumbie a z ničoho nič sa ocitla v prostriedku občianskej vojny. Tento konflikt bol pomenovaný „La Violencia“ (slovensky násilie) a počas neho bolo zavraždených dve sto tisíc ľudí. Je možné povedať, že táto situácia privolala zrodenie malých guerrillových skupín a komunistických „roľníckych republík“, ktoré sa vytvárali na okrajoch republiky. Medzi nich radíme Ozbrojené revolučné sily Kolumbie (Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia – FARC), Hnutie 19.apríla (El movimiento 19 de abril – M-19), či Armádu národného oslobodenia (Ejército de Liberación Nacional – ELN). Zatiaľ čo M-19 bolo na začiatku deväťdesiatych rokov rozpustené, FARC a ELN naopak posilňovali a počet členov oboch skupín presiahol 20 000. Tieto guerrillové zoskupenia mali pod kontrolou okrajové oblasti krajiny, pretože centrálna vláda bola veľmi slabá. Ďalšou hrozbou pre Kolumbiu bol stále rozsiahlejší drogový obchod. V druhej polovici dvadsiateho storočia sa z Kolumbie stal „vodca“ biznisu s kokaínom, ktorý každý rok znamenal nelegálne príjmy v hodnote miliárd dolárov. V popredí tohoto nelegálneho biznisu stáli dva kolumbijské subjekty. Prvým bol Pablo Escobar, ktorý ovládal drogový kartel v Medellíne a druhým bol kartel v Cali, na čele s bratmi Orejuelovými. Na vrchole ich moci ovládali spoločne až 80 % obchodu s kokaínom.

⁴¹ HONORÁRNY KONZULÁT KOLUMBIJSKEJ REPUBLIKY V SLOVENSKEJ REPUBLIKE. *Kolumbia – História*. [online]. [cit. 2017-11-10] Dostupné z: <https://www.colombia.sk/sk/historia>

Títo narkobaróni disponovali mnohými prostriedkami, vďaka ktorým ovplyvňovali aj chod štátu. Za najznámejší príklad je považovaná kampaň v prípade prezidenta Sámpera, ktorá bola čiastočne financovaná nelegálne získanými prostriedkami kartelu z Cali. Vďaka týmto skutočnostiam Kolumbijskú republiku nazývali „narkodemokracia“. Ďalším objektom ovplyvňujúcim tento vnútorný konflikt boli paramilitárne jednotky, ktoré sa v 90. rokoch spojili do Spojených sebaobrán Kolumbie (Autodefensas unidas de Colombia – AUC). Tieto jednotky boli väčšinou tvorené súkromnými vojskami narkobarónov a bojovali proti guerrillám. Zaujímavé je, že svoju existenciu ospravedlňovali slabosťou štátu v niektorých regiónoch. AUC premohli v roku 2007 po vyjednaní podmienok s vládou Álvára Uribeho. V 90. rokoch sa dva hlavné kartely v Kolumbii zničili a to viedlo k rozpadnutiu kolumbijského drogového obchodu.⁴²

2.4 Politická situácia

Súčasný kolumbijský politický systém vznikol prijatím Ústavy v roku 1991. Kolumbia je dnes demokratickou prezidentskou republikou s decentralizovaným riadením. Prezident, viceprezident, Kongres a regionálne zastupiteľstvá tu boli zvolené podľa novej Ústavy v roku 1998. Riadiaca moc je rozdelená do troch sfér: výkonnej, legislatívnej a justičnej. Súdna moc je predstavovaná Ústavným súdom, Najvyšším súdom a Úradom generálneho prokurátora. V záležitostiach štátnej správy a administratívy tu existuje Rada štátu. Kolumbijská vláda je zložená z 13 ministrov na čele s prezidentom. Ako bolo spomenuté v predchádzajúcej podkapitole, v Kolumbii existuje 32 departementov a na čele každého z nich stojí guvernér. Kongres je tvorený Senátom, ktorý má 102 členov a Snemovňou reprezentantov zloženou zo 162 členov, rozdelenou do ôsmich stálych komisií. Vo vláde sú okrem konzervatívnej strany taktiež predstavitelia opozičnej liberálnej strany a nezávislí, čo potvrdzuje politickú pluralitu tejto zeme.⁴³

V Kolumbii sa od čias novej Granady až po súčasnosť vystriedalo mnoho prezidentov. Za jedného z najlepších kolumbijských prezidentov je považovaný Álvaro Uribe Vélez (2002–2010). Počas jeho obdobia totiž došlo k viacerým pozitívnym zmenám. Napriek tomu, že nebol imúnny voči politickým škandálom, pre mnoho Kolumbijčanov boli najdôležitejšie otázky týkajúce sa bezpečnosti a jej zlepšenie, čo sa mu aj podarilo a z Kolumbie urobil

⁴² HRABÁLEK, Martin. *Aktuální rozvojové problémy Latinské Ameriky*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2014. 93 s. ISBN 978-80-7509-035-5.

⁴³ HONORÁRNÝ KONZULÁT KOLUMBIJSKEJ REPUBLIKY V SLOVENSKEJ REPUBLIKE. *Kolumbia – Politický systém*. [online]. [cit. 2017-11-10] Dostupné z: <https://www.colombia.sk/sk/politicky-system>

bezpečnejšie miesto pre život. Počas ôsmich rokov dokázal potlačiť povstalcov naspäť do južných džunglí alebo do Ánd a tak sa ich počet výrazne znížil.⁴⁴ Súčasným prezidentom je Juan Manuel Santos zvolený v roku 2010, ktorý má podobne ako jeho predchodca, veľkú zásluhu na zvyšovaní bezpečnosti v Kolumbii. Potvrdením tohto tvrdenia môže byť aj jeho Nobelova cena za mier, ktorú získal vďaka jeho snahám o ukončenie konfliktu pretrvávajúceho 52 rokov s ľavicovými rebelmi. Cenu venoval všetkým obetiam tohto konfliktu.⁴⁵

⁴⁴ McDermott, Jeremy. *How President Alvaro Uribe changed Colombia*. BBC News. [online]. 2010 [cit. 2017-11-10] Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-latin-america-10841425>

⁴⁵ BBC. *Nobel Peace Prize for Colombia's Juan Manuel Santos*. [online]. [cit. 2017-11-10] Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-latin-america-37585188>

3. Ekonomická situácia Kolumbie

Tretia kapitola rozoberá ekonomickú situáciu v Kolumbii od minulosti až po súčasnosť. Sú v nej zahrnuté základné makroekonomické ukazovatele a informácie týkajúce sa zahraničného obchodu.

3.1 Ekonomická situácia v minulosti

V minulosti musela Kolumbia čeliť ťažkostiam vo viacerých oblastiach a výnimkou nebola ani jej ekonomika. Počas čias, keď ešte bola súčasťou Novej Granady riadenej španielskou La Coronou pod jej kolonizačným plánom, žila pomerne prosperujúco, ale s prítomnosťou enormných sociálnych rozdielov voči domorodému obyvateľstvu. Jej hlavnými produktmi bolo zlato a poľnohospodárske výrobky, kde ale pracovali indiáni a otroci nútení prenášať väčšinu svojich príjmov pánom. Podľa knihy Nueva Historia Económica de Colombia (Nová história ekonomiky Kolumbie), ktorú napísal ekonóm a dekan Univerzity J. T. Lozano, Salomón Kalmanovitz, v roku 1802 došlo k exportu poľnohospodárskych produktov za 635 000 pesos, ktoré o dva roky stúpili na 795 000 pesos, čo predstavovalo skoro 40 % zo všetkých exportov Novej Granady a ostatných 60 % tvoril vývoz zlata a ostatných nerastov. Hospodársky vývoj krajiny sa začal zhoršovať v 19. storočí, najmä kvôli boju o nezávislosť. Napriek tomu, že poľnohospodárstvo začalo rásť, na konci tohto storočia začala produkcia a vývoz zlata klesať, čo so sebou prinieslo pokles príjmov tejto krajiny a jej hrubý domáci produkt (HDP) bol v prvej polovici 19. storočia negatívny. Krajina sa neskôr vrátila k pozitívnym hodnotám vďaka zvýšeniu vývozu tabaku a kávy. Kolumbia mala na konci tohto storočia deväť ústav a bola jednou z najstabilnejších krajín Latinskej Ameriky. Jej prvé pôžičky v hodnote 6,7 miliónov libier uzavrela Nová Granada v rokoch 1822-1824 s Anglickom, čo viedlo k viacerým moratóriom, zlyhaniu a opätovným rokovaniu. V roku 1863 po prijatí novej ústavy začala krajina upevňovať ako aj svoju suverenity, tak aj jej nezávislosť. O dva roky neskôr bola založená spoločnosť na vybudovanie železnice, ktorá mala spojiť Kolumbiu s prístavmi vo Venezuele. Do roku 1870 sa voľné banky objavovali s kovovými menovými rezervami a bankovky sa vydávali riadnym a zodpovedným spôsobom, až kým sa v ten rok neobjavila Banco de Bogotá. Následne nastal veľký nárast bánk a v roku 1882 bolo v krajine 42 bánk. V súčasnosti ich má 18. Počas vlády Rafaela Núñeza sa zrodila Národná Banka, ktorá sa stala konkurenciou bankám súkromným a v roku 1885 dosiahla monopol na vydávanie bankoviek, ktoré museli ostatné banky prijímať v hodnote určenej vládou. V tomto období sa tu taktiež zrodilo niekoľko najvýznamnejších

spoločností krajiny. Niektoré z nich pokračujú v ich činnosti dodnes a naďalej si udržiavajú svoje prvenstvo na trhu. V roku 1902, keď liberáli a konzervatívci podpísali mier a tým skončili vojnu trvajúcu tri roky, krajina zostala poškodená nie len miliónmi úmrtí, ale aj zničením počiatočnej infraštruktúry. Dôležité je tu taktiež spomenúť Panamu, ktorá sa stala najprosperujúcejšou časťou krajiny vďaka zlatu a jej strategickej polohe. Avšak, Panama sa neskôr od Kolumbie odpojila a vyhlásila nezávislosť a to hlavne vďaka pomoci USA, ktoré s ňou mali vlastné plány. V roku 1907 sa Kolumbii podarilo splatiť zahraničný dlh, čím sa odstránila zo zoznamu krajín neplniacich svoje záväzky, opätovne získala dôveryhodnosť a nové úvery. Okrem toho sa jej podarilo opäť znormlizovať vzťahy s USA po oddelení Panamy. V roku 1925 Kolumbia následne získala od USA kompenzáciu viac ako 200 miliónov dolárov za situáciu spôsobenú v Paname a tak sa krajina zaplavila zahraničnou menou, čo v nej spôsobilo zvýšenie inflácie. Pád newyorskej burzy v roku 1929 mal okamžitý vplyv na zvyšok sveta. V Kolumbii začali zatvárať podniky, stúpala nezamestnanosť a chudoba, taktiež pozastavila investičný plán do verejných prác a tým si pracovníci prešli najhoršou časťou krízy kvôli rozpočtovým škrtom a výdavkom. V roku 1976 krajina prechádzala prosperitou vďaka výrobe kávy a jej medzinárodná cena prevýšila 3 doláre za libru. To Kolumbii prinieslo veľké zdroje pre jej výrobcov a podporilo rozvoj týchto produkčných oblastí vďaka práci vykonávanej pestovateľmi kávy. O rok neskôr tu bol zorganizovaný štrajk pracovníkov, ktorí žiadali zvýšenie platov o 50 %. V roku 1990 vláda prezidenta Virgilia Barca spustila internacionalizáciu ekonomiky, následne prezident César Gaviria urýchlil takzvanú ekonomickú liberalizáciu zahŕňajúcu aj poľnohospodársky sektor a jeho colné sadzby. Pokračovalo to zmenením Ústavy z roku 1886. Vzniklo predstavenstvo banky Banco de la República, ktoré predstavovalo subjekt s nezávislosťou od vlády. V roku 2007 dosiahla kolumbijská ekonomika ročný rast 7,5 %, jeden z najvyšších v posledných desaťročiach a to vďaka dobrej vnútornej dynamike a vysokej miere globálneho dopytu. O rok nato však vypukla svetová kríza a Kolumbia voči nej taktiež nebola odolná. Jej HDP sa počas tohto roku znížil na 2,5 %.⁴⁶

⁴⁶ Portafolio. *Así han transcurrido 200 años de economía en Colombia, según Salomón Kalmanovitz*. [online]. [cit. 2017-11-16] Dostupné z: <http://www.portafolio.co/economia/finanzas/han-transcurrido-200-anos-economia-colombia-salomon-kalmanovitz-163322>

3.2 Ekonomika Kolumbie

Hrubý domáci produkt, základný makroekonomický ukazovateľ, predstavoval v roku 2017 v Kolumbii 274 068 miliónov eur, čo predstavovalo jeho nárast o 1,8 % oproti roku 2016, v ktorom bol 255 088 miliónov eur. Avšak, môžeme tu vidieť jeho značný pokles oproti roku 2012, v ktorom HDP činilo 287 539 miliónov eur. V období posledných desiatich rokov (2007-2017) dosiahol najväčší rast v roku 2007, kedy jeho hodnota predstavovala 6,9 % a najnižší, spôsobený svetovou ekonomickou krízou, v roku 2009 s hodnotou predstavujúcou 1,7 %. HDP na obyvateľa v roku 2017 predstavoval 5 633 eur a 5 243 eur v roku 2016. V období posledných desiatich rokov bolo najvyššie HDP na obyvateľa zaznamenané opäť v roku 2012 (6 173 eur) a najnižšie v roku 2007 predstavovalo 3 446 eur.⁴⁷

Tabuľka 2 Tabuľka vývoju HDP v období 2007-2017

ROK	HDP	HDP na obyvateľa	Rast HDP
2007	151 379 mil. €	3 446 €	6,9 %
2008	166 101 mil. €	3 737 €	3,5 %
2009	167 689 mil. €	3 728 €	1,7 %
2010	216 455 mil. €	4 756 €	4,0 %
2011	240 975 mil. €	5 233 €	6,6 %
2012	287 539 mil. €	6 173 €	4,0 %
2013	286 251 mil. €	6 075 €	4,9 %
2014	284 775 mil. €	5 975 €	4,4 %
2015	262 758 mil. €	5 451 €	3,1 %
2016	255 088 mil. €	5 243 €	2,0 %
2017	274 068 mil. €	5 633 €	1,8 %

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát z Expansi3n – DatosMacro⁴⁸

⁴⁷ Expansi3n – DatosMacro. *PIB de Colombia*. [online]. [cit. 2017-11-27] Dostupné z: <https://www.datosmacro.com/pib/colombia>

⁴⁸ Expansi3n – DatosMacro. *PIB de Colombia*. [online]. [cit. 2017-11-27] Dostupné z: <https://www.datosmacro.com/pib/colombia>

V roku 2017 predstavovala kolumbijská miera nezamestnanosti 8,1 %, z toho muži tvorili 6,3 % a ženy 10,3 %. Ľudia s menej ako 25 rokov tvorili 16,5 %, obyvatelia medzi 25 až 54 rokov činili 6,8 % a starší ako 55 rokov z toho tvorili 3,9 %. V roku 2016 bola miera nezamestnanosti nižšia. Predstavovala 7,2 %, z čoho muži tvorili 5,8 % a ženy 9 %. Ľudia vo veku pod 25 rokov tvorili 12,8 %, obyvatelia medzi 25 až 54 rokov činili 5,6 % a starší ako 55 rokov z toho tvorili 3,6 %. V roku 2015 bola miera nezamestnanosti oproti roku 2016 opäť nižšia, predstavovala 6,9 %. Z predchádzajúcich údajov je viditeľné, že je v tejto krajine vyšší počet nezamestnaných žien ako mužov a najviac nezamestnaných sa nachádza vo vekovej skupine pod 25 rokov.⁴⁹ V porovnaní s ostatnými krajinami Latinskej Ameriky mala vyššiu mieru nezamestnanosti v roku 2016 Brazília a nižšie hodnoty boli zaznamenané napríklad v Mexiku, Guatemale, Ekvádore, Peru, Bolívii, Chile, Uruguaji, či Paraguaji. Približne rovnakú výšku miery nezamestnanosti mala Kolumbia s Argentínou a Kostarikou.⁵⁰

Tabuľka 3 Tabuľka miery nezamestnanosti v rokoch 2015-2017

	2017	2016	2015
MIERA NEZAMESTNANOSTI	8,1 %	7,2 %	6,9 %
MIERA NEZAMESTNANOSTI – MUŽI	6,3 %	5,8 %	5,1 %
MIERA NEZAMESTNANOSTI – ŽENY	10,3 %	9,0 %	9,2 %
NEZAMESTNANÍ – MENEJ AKO 25 ROKOV	16,5 %	12,8 %	10,6 %
NEZAMESTNANÍ MEDZI 25-54 ROKOV	6,8 %	5,6 %	5,5 %
NEZAMESTNANÍ – NAD 55 ROKOV	3,9 %	3,6 %	3,2 %

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát z Expansión – DatosMacro⁵¹

Miera inflácie, ktorá v roku 2007 činila 5,5 % v roku 2008 vzrástla na 7 %. Jej zvýšenie je pripísané svetovej ekonomickej kríze pretrvávajúcej v tomto období. Následne mala kolumbijská miera inflácie tendenciu klesať a to až do roku 2010, kedy predstavovala

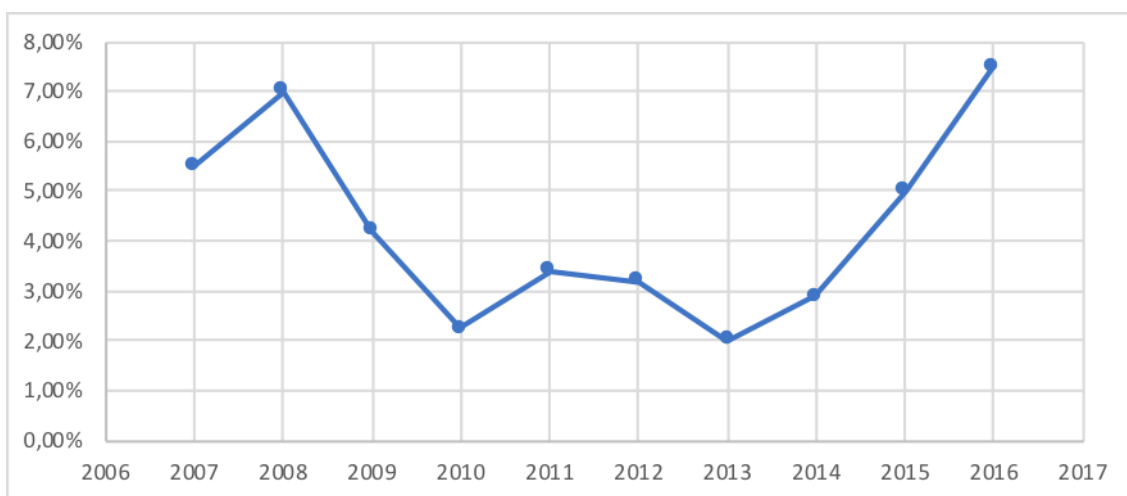
⁴⁹ Expansión – DatosMacro. *EPA – Encuesta de Población activa*. [online]. [cit. 2017-11-27] Dostupné z: <https://www.datosmacro.com/paro-epa/colombia>

⁵⁰ CNN. *Estos son los países con mayor desempleo en América Latina*. [online]. [cit. 2018-04-22] Dostupné z: <http://cnnespanol.cnn.com/2017/06/02/estos-son-los-paises-con-mayor-desempleo-en-america-latina/>

⁵¹ Expansión – DatosMacro. *EPA – Encuesta de Población activa*. [online]. [cit. 2017-11-27] Dostupné z: <https://www.datosmacro.com/paro-epa/colombia>

približne 2,25 %. V období od roku 2011 do roku 2012 začala rásť a pohybovala sa v približne rovnakých hodnotách v rozpätí medzi 3 až 3,5 %. Tento nárast bol zväčša zapríčinený zvýšením dopytu spotrebiteľov. V roku 2013 dosiahla svoje minimum za posledných desať rokov, ktoré predstavovalo 2 %. V nasledujúcich rokoch bol zaznamenaný jej prudký nárast. V roku 2014 predstavovala necelé 3 % a najvyššia inflácia sa objavila v poľnohospodárskych výrobkoch. O rok neskôr vzrástla až na 5 % a v roku 2016 dosiahla 7,5 %.⁵² V roku 2017 sa inflácia začala znižovať a spotrebiteľke ceny sa opäť nachádzali v rozpätí stanoveného inflačného cieľa, pretože počas dvoch predchádzajúcich rokov bol tento cieľ prekročený. Tento pozitívny jav bol vo veľkej miere ovplyvnený poklesom cien poľnohospodárskeho tovaru, ktorý v júli 2016 dosiahol svoje maximum vo výške 33,7 %, no v júli 2017 poklesol o 10,5 %. Ukazovateľ, ktorý neberie v úvahu vplyv poľnohospodárskych výrobkov na infláciu, taktiež ukazuje na jej kladný vývoj. Z ročného rastu, ktorý predstavoval 6,4 % v roku 2016 totiž klesol na 4,8 % na konci roku 2017. Počas tohoto roku však došlo aj k jeho dočasnému oživeniu v apríli, ktorý vznikol vplyvom nepriamych daní spôsobených daňovou reformou.⁵³

Graf 5 Miera inflácie v rokoch 2007 – 2016

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát z THE WORLD BANK⁵⁴

⁵² THE WORLD BANK. *Inflation, consumer prices (annual %)*. [online]. [cit. 2017-11-27] Dostupné z: https://data.worldbank.org/indicator/FP.CPI.TOTL.ZG?end=2016&locations=CO&start=2006&view=chart&year_high_desc=false

⁵³ ANDI. *Colombia: Balance 2017 y Perspectivas 2018*. [online]. [cit. 2017-11-27] Dostupné z: http://www.andi.com.co/Uploads/ANDIBalance2017Perspectivas%202018_636529234323436831.pdf

⁵⁴ THE WORLD BANK. *Inflation, consumer prices (annual %)*. [online]. [cit. 2017-11-27] Dostupné z: https://data.worldbank.org/indicator/FP.CPI.TOTL.ZG?end=2016&locations=CO&start=2006&view=chart&year_high_desc=false

Kolumbia je 55. najväčšou ekonomikou sveta v oblasti exportu. V roku 2017 vyviezla 33 460,2 miliónov eur a doviezla 40 785,9 miliónov eur, čo spôsobilo negatívnu obchodnú bilanciu v hodnote 7 325,7 miliónov eur. Export predstavuje 11,34 % jej HDP a v tomto roku došlo aj k nárastu jej vývozu o 16,63 % oproti predchádzajúcemu roku. V roku 2016 bol zaznamenaný pokles jej vývozu o 12,8 % oproti roku 2015. V období posledných desiatich rokov bol pre ňu najúspešnejším rok 2012, kedy jej vývoz dosiahol 46 797,3 miliónov eur a najnižšiu hodnotu dosiahol v roku 2007 (21 883,6 miliónov eur).⁵⁵ Import Kolumbie v roku 2017 oproti predchádzajúcemu roku vzrástol o 0,57 %. Nákupy zo zahraničia boli vo výške 40 785,9 miliónov eur a predstavovali 16,03 % z jej HDP. V roku 2015 bol ale dovoz Kolumbie vyšší, predstavoval 48 722,5 miliónov eur, čo je zároveň aj jej najvyššia hodnota importu za posledných desať rokov. Najnižší dovoz bol zaznamenaný v roku 2009 (23 585,9 miliónov eur).⁵⁶

Tabuľka 4 Objem exportu, importu a obchodnej bilancie v období 2007-2017 (mil. €)

ROK	EXPORT	IMPORT	OBCHODNÁ BILANCIA
2007	21 883,6	24 003,7	-2 120,1
2008	25 581,9	26 970,9	-1 389
2009	23 553,9	23 585,9	-32
2010	29 956,5	30 539,0	-582,5
2011	40 887,2	38 960,2	+1 927
2012	46 797,3	45 958,7	+838,6
2013	44 291,6	44 711,4	-419,8
2014	41 246,0	48 196,4	-6 950,4
2015	32 167,8	48 722,5	-16 554,7
2016	28 046,8	40 554,6	-12 507,8
2017	33 460,2	40 785,9	-7 325,7

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát z Expansi3n – DatosMacro⁵⁷

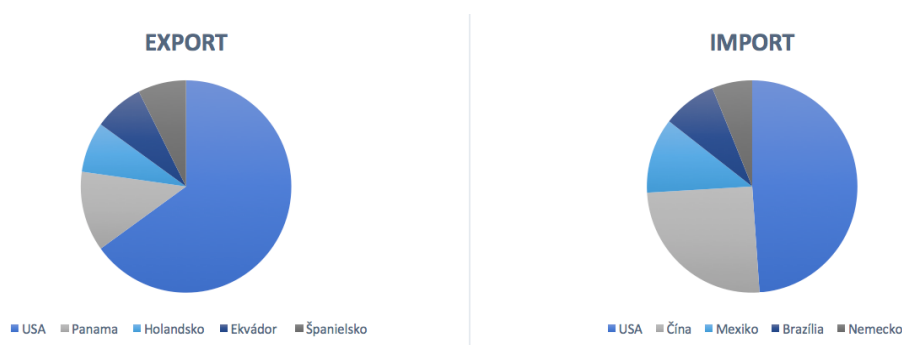
⁵⁵ Expansi3n – DatosMacro. *Colombia – Exportaciones de Mercancías*. [online]. [cit. 2017-11-28] Dostupné z: <https://www.datosmacro.com/comercio/exportaciones/colombia>

⁵⁶ Expansi3n – DatosMacro. *Colombia – Importaciones de Mercancías*. [online]. [cit. 2017-11-28] Dostupné z: <https://www.datosmacro.com/comercio/importaciones/colombia>

⁵⁷ Expansi3n – DatosMacro. *Colombia: Economía y demografía*. [online]. [cit. 2017-11-28] Dostupné z: <https://www.datosmacro.com/paises/colombia>

V roku 2016 patrili medzi tie najväčšie cieľe kolumbijského vývozu Spojené štáty americké (8 370,94 miliónov eur), Panama (1 567,5 miliónov eur), Holandsko (993,02 miliónov eur), Ekvádor (984,81 miliónov eur) a Španielsko (951,99 miliónov eur). V oblasti importu bolo jej najvýznamnejším dovozcom opäť USA (10 750,92 miliónov eur), za ktorým nasleduje Čína (5 539,59 miliónov eur), Mexiko (2 519,49 miliónov eur), Brazília (1 830,11 miliónov eur), a Nemecko (1 354,12 miliónov eur).⁵⁸

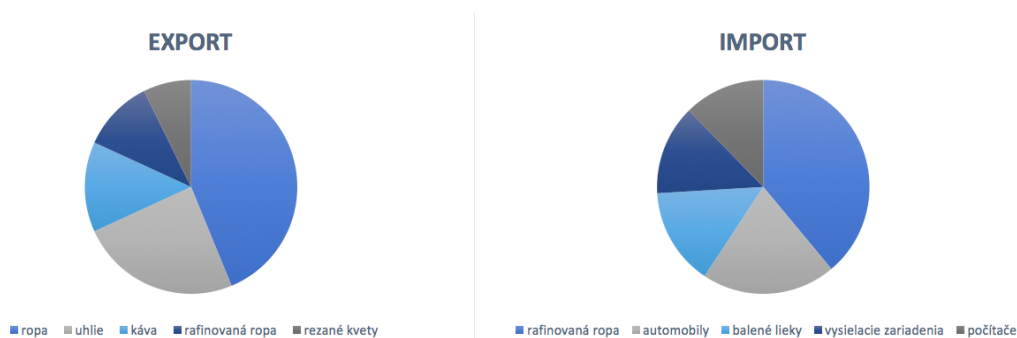
Graf 6 Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu Kolumbie (2016)

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát z OEC⁵⁹

V tom istom roku boli jej hlavnými produktmi exportu ropa (6 458,76 miliónov eur), uhlie (3 602,79 miliónov eur), káva (2 010,69 miliónov eur), rafinovaná ropa (1 608,53 miliónov eur) a rezané kvety (1 075,09 miliónov eur). Medzi hlavné produkty jej dovozu sa zaradila rafinovaná ropa (2 880,59 miliónov eur), automobily (1 510,05 miliónov eur), balené lieky (1 091,5 miliónov eur), vysielacie zariadenia (1 009,43 miliónov eur) a počítače (910,95 miliónov eur).⁶⁰

Graf 7 Komoditná štruktúra zahraničného obchodu Kolumbie (2016)

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát z OEC⁶¹

⁵⁸ OEC. *Colombia*. [online]. [cit. 2017-11-28] Dostupné z: <https://atlas.media.mit.edu/en/profile/country/col/>

⁵⁹ OEC. *Colombia*. [online]. [cit. 2017-11-28] Dostupné z: <https://atlas.media.mit.edu/en/profile/country/col/>

⁶⁰ OEC. *Colombia*. [online]. [cit. 2017-11-28] Dostupné z: <https://atlas.media.mit.edu/en/profile/country/col/>

⁶¹ OEC. *Colombia*. [online]. [cit. 2017-11-28] Dostupné z: <https://atlas.media.mit.edu/en/profile/country/col/>

4. Kultúrne špecifiká a pravidlá jednaní s partnerom z Kolumbie

Posledná kapitola sa venuje obchodnému jednaniu s partnerom z Kolumbie. Rozoberá jej konkrétne kultúrne špecifiká ako náboženstvo, najdôležitejšie sviatky, hudbu, tanec, literatúru, turistické zaujímavosti, tradičné remeslá a jedno typické pre túto krajinu. Cieľom je poskytnúť informácie o kolumbijskej kultúre a zvyklostiach, ktoré sú veľmi odlišné od tej našej. Ak chceme, aby naše obchodné jednanie dopadlo úspešne mali by sme si ich privlastniť.

4.1 Kultúrne špecifiká Kolumbie

V súčasnosti musí každý obchodník na trhu čeliť príliš veľkej a silnej konkurencii, preto neustále hľadá nové stratégie a miesta, vďaka ktorým sa dokáže udržať v tomto silnom konkurenčnom prostredí. Ak chce dosiahnuť úspešnosť, malo by byť pre neho veľmi dôležité si pred vstupom na cudzí trh zistiť a vyhodnotiť mnoho dôležitých informácií. Prvými z nich môžu byť základné makroekonomické údaje ako HDP danej zeme, jeho tempo rastu, inflácia, či miera nezamestnanosti. Medzi dôležité faktory patrí ale aj jej politická situácia a legislatíva, no zabudnúť a zanedbať by sa nemala ani príprava, ktorá sa týka kultúrnych zvláštností a zvykov danej zeme. No pochopenie kultúry nemusí byť vždy ľahké, pretože je veľmi zložitá a záhadná. A. Lawrence Lowell ju v svojej knihe opisuje veľmi zaujímavo. Hovorí o nej ako o niečom, čo sa nedá definovať ani vymedziť, pretože to nemá presné hranice. Nedá sa ju opísať, pretože má rozmanitý tvar a nikto ju nemôže analyzovať, pretože jej zložky sú nekonečné.⁶² Vo viacerých prípadoch sa ale o kultúre hovorí ako o súhrne vedomostí, umenia, viery, náboženstva, jazyka, morálky, správania a zaužívaných zvyklostí, ktoré človek nezískava iba od jeho vlastnej rodiny, ale aj tým, že je členom alebo súčasťou určitej spoločnosti. Predstavuje dedičstvo ľudstva, ktoré sa predáva z jednej generácie na druhú.⁶³

Ako prvú kultúrnu zložku by som chcela uviesť náboženstvo, pretože zohráva veľmi dôležitú súčasť každého kolumbijského obyvateľa. Náboženstvo Kolumbijčania neberú na ľahkú váhu, preto výrazne ovplyvňuje ich životný štýl a ľudské hodnoty. Ako už bolo spomínané

⁶² Lowell, A. Lawrence. Culture. *The North American Review* [online]. 1915 [cit. 2018-02-20] Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/25108618?Search=yes&resultItemClick=true&searchText=culture&searchUri=%2Faction%2FdoBasicSearch%3FQuery%3Dculture&refreqid=search%3A9b93d88b3946437fabded54fb26f1d8c&seq=1#page_scan_tab_contents

⁶³ Significados. *Cultura*. [online]. [cit. 2018-02-20] Dostupné z: <https://www.significados.com/cultura/>

v predchádzajúcej kapitole, v Kolumbii žije najviac katolíkov, ktorí tvoria takmer 80 %, no nachádzajú sa tu aj občania, ktorí vyznávajú iné viery. Katolicizmus, ktorý sa tu dostal v čase španielskeho dobývania a kolonizácie, bol do roku 1991 oficiálnym štátnym náboženstvom. V tomto roku bola totiž prijatá ústavná reforma, ktorej súčasťou sú dva články týkajúce sa tejto tematiky. Prvý článok, článok 13, hovorí o tom, že všetci ľudia sa rodia slobodní a rovní, preto neprichádza v úvahu ich diskriminácia vyplývajúca z ich náboženstva. Druhý článok, článok 19, zaručuje občanom slobodu výberu a právo uctievať akúkoľvek vieru a tak sa všetky náboženstvá a cirkvi v Kolumbii začali považovať za rovné.⁶⁴

Kolumbia je po celom svete známa a považovaná za veľmi šťastný a optimistický národ, ktorý je v dobrom slova zmysle hrdý a striktne dodržiava svoje tradície, s čím sa spájajú aj ich najdôležitejšie národné sviatky. Tieto unikátne dni nepriťahujú iba samotných Kolumbijčanov, ale pútajú pozornosť aj u turistov. Prvým sviatkom v roku je takzvaný Feria de Manizales (slovensky Manizalský veľtrh), ktorý sa oslavuje za účelom privítania Nového Roku od piateho do jedenásteho januára. Spája ľudí domácich s tými zahraničnými a umožňuje im spoznať a oslavovať rôzne tradície, ktoré sa prejavujú napríklad v umeleckých výstavách, býčích súbojoch, či tanečných scénach alebo samotnej káve. Dokonca, od roku 1955, kedy sa datuje jej vznik, je považovaná za najpopulárnejšiu „býčiu sezónu“ v Amerike.⁶⁵ V Paste (departement Nariño, ktorý leží pri hraniciach s Ekvádorom) sa taktiež v januári oslavuje veľmi zaujímavý karneval, ktorý sa volá Carnaval de Blancos y Negros. Na uliciach sa všetko začína slávnostným sprievodom rôznych skupín ľudí, ktorý spievajú, tancujú, hrajú na rôzne hudobné nástroje a sú oblečení do všelijakých kostýmov. Po jeho skončení sú ľudia vybavení s rôznymi farbami na telo, púdom a zvláštnym sprejom, ktorý vytvára bielu penu a spoločne sa zabávajú tým, že sa navzájom farbia, hádžu po sebe púder alebo striekajú sa sprejom. Vo februári oslavujú ďalší karneval v meste Barranquilla, ktoré leží na severe Kolumbie na pobreží Karibského mora. Tento karneval je v podstate katolíckou tradíciou. Festival Internacional de la Leyenda Vallenata (Festival vallenatskej legendy) je ďalším dôležitým sviatkom v Kolumbii, ktorý sa oslavuje od 27 do 30 apríla v meste Valledupar – svetové hlavné mesto Vallenata (tradičný hudobný žáner).⁶⁶

⁶⁴ Worldatlas. *Religious Beliefs In Colombia*. [online]. [cit. 2018-02-21] Dostupné z: <https://www.worldatlas.com/articles/religious-beliefs-in-colombia.html>

⁶⁵ Vanguardia.com. *Las 10 fiestas nacionales que usted debe festejar*. [online]. [cit. 2018-02-21] Dostupné z: <http://www.vanguardia.com/historico/28419-las-10-fiestas-nacionales-que-usted-debe-festejar>

⁶⁶ Vanguardia.com. *Las 10 fiestas nacionales que usted debe festejar*. [online]. [cit. 2018-02-21] Dostupné z: <http://www.vanguardia.com/historico/28419-las-10-fiestas-nacionales-que-usted-debe-festejar>

Neoddeliteľnou súčasťou týchto sviatkov je hudba a tanec. Ich vývoj bol ovplyvnený viacerými faktormi a jedným z nich môže byť napríklad ten, že kolumbijský národ bol vytvorený z troch kultúr a to z kultúry španielskej, africkej a domorodých Kolumbijčanov. Počas doby kolonizácie sa totiž vytvárali rôzne centrá, v ktorých došlo ku stretu všetkých týchto kultúr. Tie mali spočiatku vlastný jazyk, náboženstvo, tanec, hudobné nástroje, umenie a morálne princípy. Tak tu nedochádzalo iba k zmiešaniu rás, ale aj samotných kultúr, ktoré neskôr spoločne vytvorili jednu novú. Vďaka tejto rozmanitosti Kolumbie tu preto existuje mnoho hudobných štýlov, ktoré charakterizujú každý región.⁶⁷ Muziku tu preto môžeme rozdeliť na viaceré základné regióny. Prvým regiónom je pobrežie Atlantiku alebo Karibiku, pre ktorý sú typické tance s názvom porro, mapalé a cumbia, ktorá je väčšinou sprevádzaná s hudobným nástrojom guacharaca. Hudba druhého z týchto regiónov, regiónu Pacifiku, je poznačená vplyvom španielov. Typický tanec sa tu nazýva currulao, ktorý je sprevádzaný bubnami. Španieli mali vplyv aj na hudbu a tanec Andského regiónu, pre ktorý sú typickými napríklad bambuco, pasillo, guabina a torbellino, sprevádzané klavírom. Avšak, Andy sa nenachádzajú iba na území Kolumbie a hudba z tohoto regiónu sa veľmi odlišuje od tej z Ekvádoru, Bolívie a Peru. Okrem týchto tradičných foriem majú veľkú popularitu a obľúbenosť v Kolumbii aj známa salsa alebo vallenato. Vallenato, ktorý u nás nie je veľmi známy, vznikol už pred mnohými rokmi a jeho pôvod sa pripisuje dvom kolumbijským departementom - La Guajira a Cesar. Salsa, na rozdiel od vallenata, nevznikla v Kolumbii ale na Kube a doniesla sa tu cez pobrežné mesto Barranquilla.⁶⁸

Kolumbia je výnimočná aj pre jej literatúru. Najznámejším kolumbijským predstaviteľom je Gabriel García Márquez, ktorému bola udelená Nobelova cena za literatúru a je jedným z najvýznamnejších spisovateľov dvadsiateho storočia v Latinskej Amerike. Jeho najznámejšie diela sú Sto rokov samoty, Plukovníkovi nemá kto písať, Opadané lístie, Kronika vopred ohlásenej smrti a Láska v čase cholery. Kolumbijčania si k nemu časom postavili silný citový vzťah a nazývajú ho prezývkou „Gabo“.⁶⁹ V roku 2014 ale výherca Nobelovej ceny umrel v jeho dome v Mexiku. S účelom zachovať spomienky na muža, ktorý

⁶⁷Toda Colombia: La Cara amable de Colombia. *Música Colombiana – Orígenes Música De Colombia*. [online]. [cit. 2018-02-22]. Dostupné z: <http://www.todacolombia.com/folclor-colombia/musica-colombiana/origenes-musica-colombiana.html>

⁶⁸ Música de Colombia: cumbias, porros, vallenatos, pasillos, bambucos, joropos, salsa. *Música*. [online]. [cit. 2018-02-22]. Dostupné z: <https://colombia-sa.com/musica/musica.html>

⁶⁹ Colombia.co. *5 escritores colombianos que han enamorado al mundo con sus palabras*. [online]. [cit. 2018-02-23]. Dostupné z: <http://www.colombia.co/esta-es-colombia/talento/los-5-autores-mas-representativos-de-colombia/>

je označovaný ako „najvýznamnejší spisovateľ píšuci v španielskom jazyku v dvadsiatom storočí“, už boli zorganizované desiatky spomienkových slávností po celom svete. Pocta mu bola vyjadrená napríklad Európskym parlamentom v Bruseli, či na slávnostnom odovzdávaní Oskarov.⁷⁰ Ďalšími významnými kolumbijskými autormi sú napríklad Candelario Obeso, Rafael Pombo, José Eustasio Rivera a Jorge Isaacs.⁷¹

Kolumbia je často považovaná za zmenšeninu celej Južnej Ameriky, pretože sa v nej nachádza v podstate všetko. Je tvorená z hôr, unikátnej prírody Amazonky, dažďových pralesov, historických miest a z dvoch oceánov. Územie tejto krajiny disponuje veľmi rozmanitým reliéfom a preto si tu môžeme všimnúť vznik a vývoj rôznych a odlišných budov, ktoré túto krajinu sprevádzajú z generácie na generáciu. Bohatstvo kolumbijskej architektúry siaha od budov z čias kolonizácie až po samotné mrakodrapy. Mnoho z nich sa nachádza práve v jej hlavnom meste. Za srdce hlavého mesta Bogota je považovaná veža Colpatria, ktorá zároveň najvyššou budovou v tejto krajine. Má 48 poschodí a je vysoká 1 196 metrov. Na jej samom vrchole návštevníkom ponúka panoramatický výhľad na všetky štyri svetové strany.⁷² Ďalšia významná stavba sa taktiež nachádza v Bogote, v historickom centre s názvom La Candelaria. Súčasťou Bogoty je taktiež Conjunto residencial Calle del Sol, ktorý sa v dnešnej dobe používa ako bytový komplex a jeho unikátnosť spočíva v kombinácii červených tehli s bielymi a sivými stĺpmi. Je považovaný za jedno z veľmi cenných z historických dedičstiev Kolumbie. Miestom, ktoré si taktiež zaslúži návštevu, je Torres del Parque a jeho hlavnou atrakciou aréna, ktorá slúžila na súboje s býkmi. V Latinskej Amerike sa nachádza veľký počet knižníc, no jedna z najlepších sa nachádza práve v Bogote. Národná knižnica Kolumbie (Biblioteca Nacional de Colombia) bola založená Bankou Kolumbijskej republiky (Banco de la república de Colombia) v roku 1958 a nachádza sa taktiež v historickom centre Bogoty. Ďalšia výnimočná stavba, Palacio de la cultura Rafael Uribe, sa nachádza v známom meste Medellín. Tento palác je silno poznačený gotikou, tvoria ho štyri poschodia a na jeho samom vrchole sa nachádza terasa. Nosí meno po Rafaelovi Uribe, známom členovi kolumbijskej liberálnej strany a dnes je používaný ako múzeum, ktoré je verejne prístupné. Ak by sme z Bogoty vyšli autom smerom na sever, trvalo by nám hodinu

⁷⁰ Colombia.co. *Un año de homenajes a Gabriel García Márquez*. [online]. [cit. 2018-02-23]. Dostupné z: <http://www.colombia.co/esta-es-colombia/talento/un-ano-de-homenajes-gabriel-garcia-marquez/>

⁷¹ Colombia.co. *5 escritores colombianos que han enamorado al mundo con sus palabras*. [online]. [cit. 2018-02-23]. Dostupné z: <http://www.colombia.co/esta-es-colombia/talento/los-5-autores-mas-representativos-de-colombia/>

⁷² ALCALDÍA MAYOR DE BOGOTÁ D.C. *Edificio Torre Colpatria*. [online]. [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: <http://bogotaturismo.gov.co/edificio-torre-colpatria>

a pol, kým by sme sa dostali k unikátnemu kostolu La Catedral de Sal. Originálnosť tohoto miesta spočíva v tom, že bolo postavené v soľných baniach v roku 1954, čiže sa nachádza pod zemou. V deväťdesiatych rokoch však hrozilo, že sa zrúti a preto bola prestavaná. Pre Kolumbijčanov má táto konštrukcia veľmi dôležitú kultúrnu, náboženskú a environmentálnu hodnotu. Mesto Cartagena de Indias, ktoré dnes predstavuje najväčšiu turistickú destináciu v Kolumbii, bolo založené Pedrom de Heredia na samotných počiatkoch španielskej kolonizácie v roku 1533. Dnes toto mesto patrí do svetového dedičstva UNESCO a je taktiež nazývané „perla Karibiku“. Disponuje krásnou a neobyčajnou architektúrou, ktorá je dopĺňaná výraznými a jasnými farbami. Na juhu krajiny, blízko pri hraniciach s Ekvádorom, leží Santuario de las Lajas. Je to kostol, v ktorom dodnes prebiehajú mnohé bohoslužby a je známy vďaka neobyčajnému miestu, na ktorom je postavený. Od roku 1954 totiž leží na kaňone, ktorý vytvára rieka Guaitara. Mesto Santa Marta, nachádzajúce sa na kolumbijskom pobreží s Karibikom, je domovom ďalšieho kolumbijského dedičstva. La Catedral Basílica de Santa Marta, ktorá je taktiež nazývaná „matka všetkých kolumbijských kostolov“, je známa najmä tým, že bola prvou katedrálou postavenou na území Južnej Ameriky v roku 1765. Ďalšou dôležitou zložkou kolumbijskej architektúry je budova Coltejer v Medellíne, ktorá taktiež patrí medzi najvyššie budovy nachádzajúce sa v tejto krajine, no nepresahuje výšku Bogotskej veže Colpatria. Bola postavená v roku 1972 na žiadosť jednej textilnej spoločnosti, s čím môžeme spájať aj jej netradičný tvar ihly, ktorý zobrazuje priemyselným rozvoj v Medellíne na konci šesťdesiatych rokov. V súčasnosti sa v nej nachádzajú iba kancelárie.⁷³ Okrem dedičstva, ktoré bolo vytvorené ľuďmi, sa v Kolumbii nachádzajú aj unikátne miesta, za ktorých vznik môžeme pripísať zásluhu práve prírode. Sedemsto kilometrov od pobrežia kolumbijskej pevniny v Karibiku leží ostrov San Andrés. Tento multikultúrny ostrov je súčasťou Kolumbie, no v minulosti mal veľmi silné väzby na Anglicko, čo na neho malo veľký vplyv a preto sú na jeho území používané dva jazyky, angličtina a španielčina. Jeho unikátnosť spočíva v mori zloženom zo siedmych farieb, ktoré je domovom pre mnoho pestrôfarebných rýb a korálov. Po dni oddychu na bielej piesočnatej pláži sa ostrov v noci naplňa hudbou a tancom.⁷⁴ Pre milovníkov prírody je Kolumbia fascinujúca najmä kvôli jej päťdesiatim šiestim národným parkom predstavujúcich domov pre tisícosemsto druhov

⁷³ AVENTURE COLOMBIA: agencia de viajes. *Top 10 de las mejores obras de arquitectura en Colombia*. [online]. [cit. 2018-02-27]. Dostupné z: <http://adventurecolombia.com/es/blog/top-10-de-las-mejores-obras-de-arquitectura-en-colombia>

⁷⁴ COLOMBIA: TIERRA DE LA SABROSURA. *San Andrés Isla: Magia del Caribe*. [online]. [cit. 2018-03-06]. Dostupné z: <http://www.colombia.travel/es/a-donde-ir/caribe/san-andres>

vtákov, či majestátnym veľrybám v Tichom oceáne. Magickou súčasťou kolumbijského karibského pobrežia je Národný park Tayrona, ktorý ozdobujú zlaté piesočné pláže, kokosové palmy a dažďový prales. Jeho unikátnosť spočíva v tom, že sa jeho pláže smerom od mora prelínajú v strmé svahy pohoria Sierra Nevada de Santa Marta, čo z tohto miesta vytvára najvyššiu pobrežnú oblasť na svete.⁷⁵ Neoddeliteľnou súčasťou kolumbijského prírodného dedičstva je oblasť Amazonky, ktorá je slávna najmä pre svoju jedinečnú prírodu. Tvorí ju národné parky, hustá džungľa a riečne systémy, ktoré sú domovom delfínov, obrovských korytnačiek, opíc, či iných druhov exotických zvierat. Návštevníci môžu túto oblasť spoznať aj počas vykonávania rôznych dobrodružných aktivít, napríklad stanovaním, či jazdou na kajaku. Amazonka dodnes predstavuje domov aj pre mnoho pôvodných spoločenstiev a preto je veľmi dôležitým centrom kolumbijskej kultúry.⁷⁶

V Kolumbii stále žije veľký počet indiánskych komunit, vďaka ktorým sa na žive udržiavajú aj ich tradície. Ich remeselnícke výrobky, ktoré sú dôležitou zložkou histórie tejto krajiny, sú zároveň zdrojom príjmu týchto spoločenstiev. Vďaka ich existencii putuje časť kolumbijskej kultúry po celom svete. Klobúk s názvom Vueltiao patrí medzi najznámejšie remeselnícke výrobky a vyrábajú ho ľudia z komunity Zenú zložitým procesom. Charakteristické sú pre neho tradičné motívy zložené z čiernej a bielej farby. Dôležitými sú aj produkty vytvárané pomocou unikátnej techniky indiánskej populácie v oblasti Nariño. Táto technika spočíva vo vytváraní zvláštnych vzorov z pestrých a jasných farieb za pomoci používania živice z rastliny „Mopa-Mopa“. Tieto tradičné vzory sa nanášajú napríklad na drevené vázy, šperkovničky, či obaly na karty a mnoho ďalších produktov vyrobených z dreva. Obyvateľmi sú nazývané „Barniz de Pasto“. Ani v jednom domove každého Kolumbijčana nechýba takzvaná „La Ruana Colombiana“. Je to typický latinskoamerický prehoz, ktorý má tvar obdĺžnika s dierou okolo krku a nemá rukávy pre uľahčenie pohybu. Jeho dizajn je jednoduchý a vyrába sa v rôznych farebných variáciách. Môže byť buď zložený z farieb kolumbijskej vlajky, čiernobiely, či jednofarebný. Jedným z jej remeselníckych výrobkov sú taktiež topánky nazývané Las alpargatas. Sú v podstate malé, ľahké a hlavne pohodlné, ideálne pre klimatické podmienky v tejto zemi. Nájdeme ich takisto v rôznych farebných kombináciách s motívmi alebo bez nich. Las mochilas arhuacas, tašky, ktoré sú populárne nie len medzi domorodým obyvateľstvom ale aj u turistov, patria medzi najreprezentatívnejšie

⁷⁵ Lonely Planet. *Colombia: Parque Nacional Natural Tayrona*. [online]. [cit. 2018-03-06]. Dostupné z: <https://www.lonelyplanet.com/colombia/caribbean-coast/parque-nacional-tayrona>

⁷⁶ Latin Travel Guide. *Getting Back to Nature in Amazonas*. [online]. [cit. 2018-03-06]. Dostupné z: <https://latintravelguide.com/colombia/amazonas>

produkty v Kolumbii. Sú vyrábané ženami z komunity nazývanej Gwati z rôznych materiálov, (napríklad z vlny alebo bavlny). V minulosti, no aj v súčasnosti, ich muži používali na prepravu listov koky, či potravín na cestovanie. Kolumbijská kultúra je veľmi pestrá a od toho sa odvíja aj ich jasno farebná bižutéria. Pretože je Kolumbia smaragdovou krajinou, mnoho krát je zložená zo vzácných kameňov. Nutné je ale dávať si veľký pozor nato, od koho a kde dané šperky kupujeme. Pre mužov sú typické kožené doplnky. V minulosti sa na prechod z vidieckymi dedín alebo ojedinelých fariem do miest používali autobusy nazývané „Las chivas de barro“, ktoré sa tu dnes v tradičnom umení vyrábajú v zmenšenej forme, pokryté farebnými motívami. V dnešnej dobe ich stále využívajú obyvatelia žijúci v oblasti Ánd na osobnú prepravu, či prepravu tovaru. Kolumbijské remeslá zachovávané rôznymi domorodými komunitami dávajú príležitosť celému svetu spoznať túto jedinečnú kultúru a preto sú veľmi dôležité.⁷⁷

Medzi najznámejšie jedlá v Kolumbii môžeme zaradiť *la Bandeja Paisa* (Antioquia), *el Ajiaco* (Bogota) a *el Sancocho* (celá krajina), no vďaka rozmanitosti tejto krajiny ich tu existuje omnoho viac. Súčasťou takmer všetkých typických jedál v Kolumbii je pre nás nezvyčajný *plátano*, ktorý má podobu väčšieho banánu. Jeho chuť je neutrálna, v niektorých prípadoch slaná a pripravuje sa na rôzne spôsoby. Najznámejším pokrmom je *la Bandeja Paisa*, ktorá sa skladá zo špeciálneho kolumbijského vyprážaného bravčového mäsa, jaternice, šalámy, patacónu (vyprážané ploché plátky plátana) a avokáda. Vznikla ako jedinečný nápad jedného manažéra hotelov v departemente Antioquia. Polievka *Sancocho*, ktorej korene zasadili roľníci, má v Kolumbii mnoho podôb. Napríklad, na pobreží Karibiku do nej pridávajú ryby (s kokosovým mliekom, bez zemiakov), v departemente Valle del Cauca ho podávajú s mäsom kuracím, bez zemiakov, s plátanom a v Antioquii ho tvoria zemiaky, plátano, mrkva, kukurica, kapusta, avokádo, hovädzie a bravčové mäso. Preslávenou polievkou typickou pre oblasti s chladnejšou klímou a vyššou nadmorskou výškou, je *Ajiaco*. Pripravuje sa z troch typov zemiakov, kuracieho mäsa a jej neoddeliteľnou súčasťou je čili. V dvadsiatych rokoch bola konzumácia tejto polievky charakteristická pre domorodcov a roľníkov. Neskôr ju jedna dáma pochádzajúca z vyššej spoločnosti

⁷⁷ AVENTURE COLOMBIA: agencia de viajes. *Top 10 de los productos artesanos colombianos*. [online]. [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <http://aventurecolombia.com/es/blog/top-10-de-los-productos-artesanos-colombianos>

v Bogote zmenila. Pridala do nej mliečny krém a tak sa tento pokrm rozniesol po celej krajine.⁷⁸

Kolumbia je krajinou, ktorá doslova žije športom. Najpopulárnejším z nich je samotný futbal. Jej národný tím zažíval najväčšie úspechy v deväťdesiatych rokoch, kedy sa im podarilo kvalifikovať na tri svetové poháre. Na medzinárodnej úrovni však nezažali mnoho úspechov (okrem roku 2001, keď vyhrali Copa América), no aj napriek tomu u nich futbal predstavuje jedinečný šport, pri ktorom sa všetci spoločne zídu pred jedným televízorom. Tento šport sa tu nachádza naozaj všade a u všetkých, od malých detí, ktoré si pre zábavu kopú loptu na ihrisku až po obchody s alkoholom. Pre mnohých Kolumbijčanov sú dokonca miestne alebo domáce futbalové kluby dôležitejšie ako národný tím.⁷⁹ Počas môjho výmenného pobytu prebiehal v Brazílii FIFA World Cup, na ktorom súťažila aj Kolumbia. Cez každý jeden zápas, v ktorom kolumbijský tím hral, sa všetci známi zišli a sledovali ho spoločne. Dokonca, futbal pre nich zohráva až takú dôležitú rolu, že keď prebiehali zápasy počas vyučovania v škole, všetci moji profesori a spolužiaci sa spoločne zišli pred jedným veľkým plátnom a spoločne to sledovali. Po každej výhre ľudia vychádzali do ulíc oblečení v oficiálnych dresoch tímu, rôznych klobúkoch a spoločne sa objímali aj s ľuďmi, ktorých nepoznali, trúbili na trúbky alebo dokonca aj z áut. Medzi najvýznamnejšie futbalové osobnosti, ktoré si získali srdcia kolumbijského národa, môžeme zaradiť napríklad mená ako James Rodríguez, či Falcao García. Sú ale samozrejme milovníkmi viacerých športov, nielen futbalu, ktorý je ale najdominujúcejším z nich. Na olympiádach získali medaily napríklad v cyklistike, atletike, džude, boxe a ďalších disciplínach.

4.2 Príprava obchodného jednaní

Z miesta konania vyplývajú mnohé výhody a nevýhody. Ak jednanie prebieha u nás „doma“, prináša nám to hlavne dobrú psychologickú výhodu vyplývajúcu z vlastného zázemia. Taktiež môžeme kedykoľvek vymeniť členov tímu, využívať vlastnú techniku, navrhovať priebeh a agendu jednaní, či stanovovať čas jednaní. Výhody pre nás vyplývajú ale aj v tom prípade, že sa toto jednanie koná u nášho partnera. Hlavnou z nich je možnosť lepšie spoznať danú firmu, zistiť aká je veľká, kde je lokalizovaná, čomu sa ešte venuje, koľko má

⁷⁸ COSOY, Natalio. *7 grandes platos de Colombia más allá de la bandeja paisa, el sancocho y el ajiaco*. BBC Mundo. [online]. 2017 [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/mundo/noticias-america-latina-38782458>

⁷⁹ Colombia Immersion. *Top 6 Colombian sports you need to know!*. [online]. 2017 [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <http://www.colombiaimmersion.com/2016/12/20/top-6-colombian-sports/>

zamestnancov, či s kým sa jej samotný majitelia stýkajú. Na druhej strane to ale pre nás predstavuje mnohé nevýhody, predovšetkým nové a neznáme prostredie, na ktoré je potrebné sa pripraviť. Pozornosť by sme ale mali venovať aj samotnej dobe jednania s kolumbijskými partnermi, ktorú je nutné dohodnúť vopred a to dva až tri týždne predtým. Schôdzky môžeme dojednávať e-mailom alebo iným spojením (napríklad Skype, telefón, fax). Určuje ju hostiteľ, teda náš kolumbijský partner, pretože sa očakáva, že sa host' prispôsobí. Ak už máme stanovený termín jednania, je potrebné si ho overiť ešte niekoľko dní predtým. Jednanie by sme ale nikdy nemali napláňovať na deň príchodu kvôli časovému posunu a rozdielnym klimatickým podmienkam. Napríklad, ak by bolo stanovené miesto jednania v kolumbijskom hlavnom meste, musíme sa aklimatizovať na nadmorskú výšku okolo 2600 metrov nad morom. Na pobreží si najprv musíme zvyknúť na veľké teploty a vysokú vlhkosť vzduchu. Dôležité je pri tomto dohadovaní a stanovaní dátumu myslieť aj na sviatky a miestne zvyklosti spomínané v predchádzajúcej podkapitole. Nemôžeme totiž očakávať, že jednanie prebehne počas týchto dní, či víkendov. Ak by sme v Kolumbii chceli absolvovať za deň viacero jednaní, je nutné počítať s dopravnými zápchami vo veľkomestách ale taktiež mať na vedomí to, že jednanie s kolumbijským partnerom bývajú omnoho dlhšie.⁸⁰ Kolumbijčan na stretnutie príde málokedy včas (aj dvojhodinové meškanie považujú za normálne) a nemali by sme im to vyčítať ale byť na to pripravení. No meškanie zo strany ich zahraničného partnera by považovali za nezdvorilosť a tak je lepšie prísť včas.⁸¹ Pred jednaním je taktiež veľmi dôležité dohodnúť sa na počte jednajúcich osôb a ich funkčnom zaradení, mal by byť taktiež približne rovnaký a to nie iba v ich počte, ale taktiež na funkčnej úrovni. Často si totiž nemusíme uvedomiť, že naša „presila“ by mohla byť považovaná za nátlakovú, či nekalú taktiku. Po vybraní jednotlivých členov tímu by sme túto zostavu ďalej nemali meniť, pretože Kolumbijčania majú záujem svojich partnerov spoznať a získať k nim dôveru. Po zavedení takejto zmeny by totiž mohlo dôjsť k predĺženiu celého jednania, či jeho posunutiu na samotný začiatok alebo jeho neúspechu či ukončeniu vyjednávania. Vhodné je začleniť do tímu aj niekoho, komu Kolumbijčania dôverujú alebo niekoho s kým už jednali, pretože známosti z obchodných kruhov a pozitívne referencie pre kolumbijských obchodníkov a podnikateľov zohrávajú dôležitú rolu. Môžeme teda povedať, že dávajú prednosť obchodovaniu so známymi, overenými partnermi a preferujú jednanie v menšom tíme. V štátnom sektore sú jednanie formálne, v tom súkromnom sa s menej formálnym

⁸⁰ GULLOVÁ, S.: *Mezinárodní obchodní a diplomatický protokol*. 3., dopl. a přeprac. vyd. Praha: Grada, 2013. 335 s. Expert. ISBN 978-80-247-4418-6.

prístupom stretneme iba v prípade dlhodobého partnerstva, počas ktorého došlo k vytvoreniu priateľského vzťahu. Pri obchodnom jednaní s kolumbijským partnerom sa vždy používa španielčina, preto všetky ponuky, prezentácie, materiály, či obaly a návody musia byť napísané v tomto jazyku. Kolumbijský národ taktiež pokladá veľký význam na image a prvý dojem, preto by všetky predkladané dokumenty mali byť vhodne esteticky a farebne upravené. V prípade výrobkov je potreba rátať s prispôbením balenia miestnym zvyklostiam v mnoho prípadoch. Musia byť na nich uvedené taktiež základné informácie týkajúce sa zloženia, krajiny pôvodu, či spotrebe a zabudnúť by sa nemalo ani na návod v španielčine. Kolumbijčan svojho partnera vždy privíta postavený a podaním ruky. Typické je pre nich taktiež dlhšie a vrelejšie pozdravenie, prostredníctvom ktorého svojmu partnerovi prejavujú úctu a rešpekt. Pri jednaniach s Európanmi si ale Kolumbijčania udržujú bežnú fyzickú vzdialenosť. Podávanie rúk cez stôl by sme sa ale mali vyhnúť, nie je to zdvorilé. Privítanie medzi ženami v Kolumbii môže prebehnúť aj prostredníctvom zdvorilej pusy na tvár (v Kolumbii je to iba jedna pusa). Ak sa s našim partnerom ešte nepoznáme, vymeníme si medzi sebou vizitky. Dobrý dojem v našom kolumbijskom partnerovi určite zanechá jej starostlivá úprava. Používa sa vizitka vytlačená v španielčine alebo dvojazyčná vizitka anglicko-španielska. Dvojazyčnú vizitku podávame španielskou verziou navrchu. Počas prvého stretnutia a jednania na vyššej úrovni (napríklad s majiteľom firmy) sa vykanie používa ako prejav úcty. Oslovovanie pre mužov je *señor* následne s funkciou či priezviskom a v pobrežných oblastiach je to *don* v spojení s krstným menom. Po uzatvorení manželstva si žena v Kolumbii zanecháva priezvisko za slobodna, za ktoré sa pripája meno jej manžela. Pri ich oslovovaní používame výraz *señora* v spojení s jej oboma priezviskami. Ak komunikujeme s mladšou ženou, sekretárkou alebo asistentkou, používame výraz *señorita*. Kolumbijčania však pomerne rýchlo prechádzajú k oslovovaniu krstným menom kvôli náročnosti vyslovovania cudzích priezvisk. Pri oslovovaní ale taktiež zvyknú používať tituly, napríklad *doctor* či *ingeniero*, pretože sú hrdí na svoj pôvod, vzdelanie a postavenie. Ďalšou vecou, na ktorú si naši kolumbijský partneri potrpia je oblečenie, na ktoré tak isto kladú veľký význam. Oblečenie tu ukazuje na postavenie a status človeka. Odev svojho obchodného partnera si pozorne všímajú a podľa toho ich hodnotia. U mužov je preferovaný tmavší oblek, kravata a košeľa. Ak sa ale jedná o stretnutie cez deň, môžeme zvoliť oblek aj v módnych pastelových farbách a s krátkym rukávom. Sú vždy čistí, navoňaní a nažehlení. Avšak, na typ oblečenia majú obrovský vplyv aj klimatické podmienky, ktoré sú v rôznych

⁸¹ CzechTrade. *Desatero pro obchodování s Kolumbií*. [online]. 2017 [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <https://www.czechtrade.cz/czechtrade-svet/amerika/kolumbie/obchodovani-kolumbie>

častiach Kolumbie odlišné. Napríklad, v hlavnom meste je najformálnejšie, no na pobreží je uvoľnenejšie kvôli veľmi teplej klíme. Topánky sú tým prvým, čo si naši kolumbijský partneri všimnú. Je potrebné dať si pozor nato, aby bola nami zvolená obuv kvalitná, kožená, čistá a naleštená. U žien prevažuje klasická móda. Za samozrejmosť sa považuje decentné naličenie, používanie kvalitných parfumov a hlavne starostlivo urobená manikúra, pedikúra a depilácia. Pri spoločenských udalostiach používajú ženy dlhé šaty a muži smokingy. Ak si so sebou na jednanie donesieme kufrík, mali by sme si ho položiť na zem vedľa seba. V prípade kabelky si ju žena môže zavesiť aj na operadlo stoličky alebo položiť na stoličku za seba. Bežná pracovná doba tu trvá od 8 do 12 a od 14 do 18 hodiny, no v súkromných firmách sú časté aj nadčasy. Zamestnanci sú mnohých firmách odmeňovaní podľa ich výkonu prostredníctvom provízií a bonusov. Hierarchia je striktne dodržiavaná a prísna, nadriadení svojim podriadeným značne ukazujú svoju nadriadenosť. Pracovníci sa ku svojim šéfom chovajú s úctou a bez akýchkoľvek odporov. Pre dosiahnutie týchto elitných postavení majú stále veľký vplyv rodiny, známosti a konexie. Minimálna mesačná mzda je v Kolumbii stanovená a zamestnanci majú ročne zo zákona nárok na 15 dní platenej dovolenky. K ukončeniu jednania dáva podnet hostiteľ, ktorý sa s nami zároveň aj lúči.⁸²

Napríklad, CzechTrade na svojich internetových stránkach pripravil desať cenných rád, ktorých znalosť môže potencionálnemu obchodníkovi priniesť pozitívne výsledky. Prvé z nich znie: „*Všetko má svoj čas. Jednanie o obchode a jeho dotiahnutie k podpisu zmluvy trvá dlhšie než v Európe. Obrňte sa trpezlivosťou a budete odmenení úspechom.*“ Druhým, tak isto veľmi dôležitým pravidlom je: „*Pomůžete s řešením problému. Pokúste sa Kolumbijcom pomôcť s komplexným riešením problému, predložte svoj návrh a mimochodom sa zmieňte, že by ste im mohli dodať potrebné zariadenie alebo produkt, ktorý vyrábate.*“ Pred jednaním s kolumbijským partnerom je nutné mať na pamäti aj faktor času: „*Nevyčítajte nedochvilnosť. Počítajte s tým, že Kolumbijci málokedy prídu na schôdzku včas, vy však choďte presne.*“ Štvrtá rada hovorí: „*Určite zavolajte. Vždy najlepšia je osobná schôdzka. Ale ak budete odosielat dôležitý email, po dvoch až troch dňoch ešte zavolajte, či prišiel v poriadku. Kolumbijci totiž milujú telefonovanie.*“ Na začiatku jednania je dôležité myslieť aj na piate pravidlo, ktoré znie: „*Najlepšie téma na nezáväznú konverzáciu. Nebavte sa o počasí, lepší bude futbal. Kolumbijci ho milujú, majú prehľad o zostavách národných tímov a dobre sa orientujú v tímoch hrajúcich európske poháre. Iné dobré téma pre nezáväznú*

⁸² GULLOVÁ, S.: *Mezinárodní obchodní a diplomatický protokol*. 3., dopl. a přeprac. vyd. Praha: Grada, 2013. 335 s. Expert. ISBN 978-80-247-4418-6.

konverzáciu je rodina.“ Jednou z vecí, ktorá nás môže prekvapiť, je aj oslovovanie: „„Gringo“. Očakávajú, že sa o vás často bude hovoriť ako o „gringovi“. Ide o označenie Američanov a Európanov, ktorí hovoria anglicky a miestni im nerozumejú. Nechápte to zle, naopak sú radi, že vás vidia.“ CzechTrade spomína aj dôležitosť jazyka: „Bez znalosti španielčiny to nepôjde. Hoci sa mladí snažia učiť anglicky, väčšina Kolumbijcov anglicky nevie, často ani vedúci pracovníci. Je nutné mať propagačné materiály, prezentácie a weby v španielčine. Ak nehovoríte španielsky, skúste sa naučiť základy, Kolumbijci to ocenia.“ Ôsma, taktiež veľmi užitočná rada znie: „Preverte si predom názov výrobku. Overte si, či názov vášho výrobku v španielčine nie je hanlivé či smiešne slovo (ak to nie je účelom). Aj známi svetoví výrobcovia museli upraviť názvy svojich výrobkov pre španielsky hovoriace zeme.“ Rovnako dôležité je ale aj myslieť na to, čo by sme počas rozhovoru nemali spomínať: „Nekritizujte pomery. Ak sa vám niečo v Kolumbii nepáči, povedzte to, ale diplomaticky. Kolumbijci zle nesú kritiku. Radšej pochváľte ich peknú prírodu, dobré jedlo, krásne ženy a skvelý futbal.“ Posledná rada znie: „Ako exportovať do Kolumbie? Nájdite vhodného lokálneho distribútora. Môžete si tiež založiť vlastnú kolumbijskú spoločnosť S.A.S. (Sociedad por acciones simplificada). S vyhľadáním miestneho partnera či so založením firmy vám môže pomôcť zahraničná kancelária CzechTrade.“⁸³

4.3 Pribeh obchodného jednania

Počas obchodného jednania s kolumbijským partnerom by sme nemali zabúdať na ich obchodnú etiketu a zaužívané zvyklosti. V Kolumbii čas nezohráva zásadnú rolu, podstatnejším je pre nich vzťah s ľuďmi. Jednania preto zvyknú byť zdĺhavé a to hlavne počas prvej (orientačnej) fáze, ktorú nie je vhodné uponáhľať. Kolumbijčan sa svojho partnera v tejto fáze totiž snaží spoznať prostredníctvom zdvorilostného rozhovoru a naviazať s ním priateľstvo. Väčšinou sú témou tejto konverzácie rodina, študijné či pracovné úspechy a dôležité pre neho je aj to, že sa ho otázky rovnakého charakteru opýtame tiež. Kolumbijčania sa totiž radi pochvália svojou rodinou. Samozrejme ale existujú témy, ktorým by sme mali vyhnúť a tým predísť možným konfliktom. Medzi nich zaradíme napríklad náboženstvo, homosexualitu, potraty, guerrillu a v žiadnom prípade by sme nemali spomínať politiku, drogy, terorizmus, či nelegálny kolumbijský vývoz a dovoz. Dôležité je taktiež vyhnúť sa porovnávaniu Kolumbie s ostatnými krajinami Latinskej Ameriky a kritike životnej úrovne v tejto krajine. Naopak, snažíme sa Kolumbiu chváliť a pozdvihovať jej prírodu,

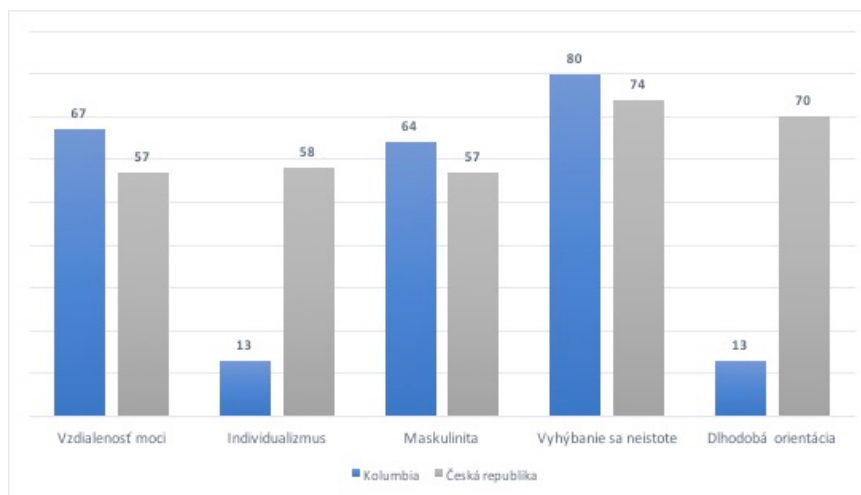
⁸³ CzechTrade. *Desatero pro obchodování s Kolumbií*. [online]. 2017 [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <https://www.czechtrade.cz/czechtrade-svet/amerika/kolumbie/obchodovani-kolumbie>

kultúru, históriu a zabudnúť by sme nemali ani na svetoznámu kolumbijskú kávu. Kolumbijský partneri jednájú v štýle „vít'azstvo-vít'azstvo“ a väčšinou netrvajú na všetkých nimi navrhnutých podmienkach obchodu. V Kolumbii je ale zvykom vyjednávať o cenách, či už sú na trhoch, v kamenných obchodoch alebo dokonca pri nákupe autobusového lístku. Veľmi radi o cenách vyjednávajú, až sa v tom vyžívajú. Zjednávanie považujú za neoddeliteľnú súčasť obchodu a poskytnutie zľavy vždy ocenia. Ceny sa uvádzajú v amerických dolároch. Preto je počas jednania dôležité dohodnúť sa na vplyve kurzu na cene alebo jej pravidelnom upravovaní. Pri stanovovaní ceny musíme myslieť realisticky a brať v úvahu to, že životná úroveň a kúpna sila je v Kolumbii oproti Českej republike nízka. Vysoké ceny by v tomto prípade totiž partnera mohli rýchlo odradiť. V rozhodovaní sú váhavejší, opatrnejší a na premyslenie potrebujú vždy viac času aj pri nenáročných alebo nekomplikovaných obchodných záležitostiach. Je potrebné očakávať možné zmeny podmienok obchodu a nové návrhy až do podpísania kontraktu. Tento kontrakt ale musí obsahovať aj tie najmenšie detaily, povinnosti obidvoch strán v ňom musia byť jednoznačne stanovené (aj v prípade samozrejmych otázok). Pri samotnej realizácii je našich kolumbijských partnerov potrebné vhodnou formou pravidelne kontrolovať a pripomínať im plnenie záväzkov, venovať im čas a pozornosť. Každé obchodné jednanie taktiež považujú za spoločenskú akciu. Po jeho ukončení očakávajú pokračovanie v neformálnej konverzácii a ak by ich partner odišiel hneď po jeho skončení, mohli by sa priam až uraziť. V Kolumbii totiž neplatí pravidlo o tom, že čas sú peniaze, faktor času tu zasa neodohráva významnú rolu. V dôsledku toho, že Kolumbijčania svoje povinnosti radi odkladajú, je pre nich typickým príkladom v oblasti vnímania času známe „mañana“, ktoré v tomto význame znamená „zajtra“, no u nich môže toto slovo predstavovať nie iba blízku budúcnosť ale aj nikdy. Gestikulácia Kolumbijčanov je veľmi výrazná a s prejavovaním emócií je to rovnaké. Byť pozitívny a usmievať sa je pri jednaní veľmi dôležité. Zívanie sa považuje za ospalosť alebo hlad, mali by sme sa mu snažiť vyhnúť. Ak sa mu ale nedá zabrániť, je vhodné zakryť si ústa. Flirtovanie a ukazovanie prstom na druhého človeka je ale neprístupné a niektoré znaky tu majú úplne iný význam ako u nás, takže je im najlepšie sa vyhnúť. Kolumbijčania sú taktiež silnými vlastencami, ktorí sú veľmi hrdí na svoju krajinu. Na budovách inštitúcií, ale aj na súkromných domoch, tu môžeme vidieť často vyvesené kolumbijské vlajky a výnimkou nie je ani ich národná hymna, ktorú bežne púšťajú aj v ranných vysielaniach rádia či televízie. K cudzincom a hlavne k turistom prechovávajú veľmi pozitívny vzťah. Cestovný ruch tu každým rokom rastie a aj samotná kolumbijská vláda si uvedomuje, že turizmus predstavuje dôležitý sektor ekonomiky, preto sa ho snaží čoraz viac rozvíjať a podporovať

prostredníctvom posilnenia ochrany turistov a občanov, zvýšením kontroly populárnych turistických oblastí, či rozvíjaním bezpečnej dopravy.⁸⁴

Holandský vedec Geert Hofstede v sedemdesiatych rokoch vykonal rozsiahly výskum u ľudí z viac než päťdesiatich zemí celého sveta pracujúcich v miestnych pobočkách jednej veľkej nadnárodnej korporácie (IBM). Títo pracovníci boli pre Hofstedeho takmer dokonalými porovnateľnými vzorkami, pretože si boli podobní vo všetkých ohľadoch, ale s jednou výnimkou – boli inej národnosti. Pri danom výskume odhalil viaceré spoločenské problémy, ktorých riešenie sa od jednej zeme k druhej líšili a to v oblasti sociálnej nerovnosti (vrátane vzťahu k autorite), vzťahu medzi jednotlivcom a skupinou, v oblasti mužnosti a spôsobu nakladania s neistotou. Tieto problémové oblasti predstavujú dimenzie kultúr, ktoré sa vo vzťahu k iným kultúram môžu merať. Nazvali ich vzdialenosť moci, kolektivismus verzus individualizmus, feminita verzus maskulinita a vyhýbanie sa neistote. K týmto štyrom dimenziám bola v osemdesiatych rokoch pridaná ešte piata s názvom dlhodobá verzus krátkodobá orientácia. Hoci Geert Hofstede vykonával tento výskum v sedemdesiatych rokoch, jeho výsledky sú vďaka ľudskej schopnosti uchovávať svoju identitu prostredníctvom generácií dlhodobo platné a môžu byť nápomocné pri pochopení iných kultúr.⁸⁵ Graf číslo 6, v ktorom je porovnaná Kolumbia s Českou republikou, nám môže zjednodušiť získanie prehľadu o rozdieloch medzi týmito dvoma kultúrami.

Graf 8 Porovnanie kolumbijskej a českej kultúry podľa Geerta Hofstedeho

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát z Hofstede Insights⁸⁶

⁸⁴ GULLOVÁ, S.: *Mezinárodní obchodní a diplomatický protokol*. 3., dopl. a přeprac. vyd. Praha: Grada, 2013. 335 s. Expert. ISBN 978-80-247-4418-6.

⁸⁵ Mendel University in Brno. *Geert Hofstede: kulturní dimenze*. [online]. [cit. 2018-04-11] Dostupné z: https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=45070

⁸⁶ Hofstede Insights. *COUNTRY COMPARISON*. [online]. [cit. 2018-04-11] Dostupné z: <https://www.hofstede-insights.com/country-comparison/colombia,czech-republic/>

Vzdialenosť moci Hofstede definuje ako rozsah, v ktorom slabší členovia inštitúcií a organizácií v danej zemi prijímajú a predpokladajú skutočnosť, že moc je rozdeľovaná nerovnomerne. Táto dimenzia je v Českej republike nižšia ako v Kolumbii. To znamená, že v Česku sú si ľudia viac rovní. Inými slovami, ľudia, ktorí majú v Kolumbii peniaze, získavajú vyššiu spoločenskú prestíž. V druhej dimenzii, individualizme verzus kolektivismu, môžeme vidieť väčšie rozdiely medzi týmito dvoma krajinami. Výsledky ČR hovoria o tom, že je krajinou, v ktorej sa predpokladá, že každý sa stará sám o seba a svoju najbližšiu rodinu. Kolumbia je na druhú stranu krajinou, v ktorej sú ľudia po celý ich život integrovaní do silných a súdržných skupín, ktoré ich v priebehu ich života chránia výmenou za ich vernosť. Na druhej strane, v Kolumbii je väčšia maskulinita (64), čiže sociálne rodové role sú jasne odlišené. Od mužov sa tu očakáva, že budú drsný, pribojný, zameraný na materiálny úspech a od žien to, že budú jemné a orientované na kvalitu života. Vyhýbanie sa neistote, stupeň v ktorom sa príslušníci danej kultúry cítia ohrození neistotou alebo neznámymi situáciami, je v oboch týchto krajinách vysoký. Väčšina zamestnancov a manažérov chce zostať v spoločnostiach dlho, existuje tu mnoho formálnych zákonov a neformálnych zvyklostí, určujúcich práva a povinnosti zamestnávateľov a zamestnancov. Od detstva sú ich obyvatelia programovaní tak, aby sa cítili dobre v štrukturalizovanom prostredí a táto potreba dodržiavania zákonov a pravidiel je založená emocionálne. Najväčší rozdiel medzi týmito dvoma krajinami je možné vidieť v piatej dimenzii. Česká republika je krajinou dlhodobej orientácie, ktorá spočíva v pestovaní cností zameraných na budúce odmeny, najmä vytrvalosti a šetrnosti. Naopak, Kolumbia je krajinou krátkodobej orientácie. Tá spočíva v pestovaní cností týkajúcich sa minulosti a súčasnosti, najmä úcty k tradíciám a plnení spoločenských záväzkov.⁸⁷

⁸⁷ Hofstede Insights. *COUNTRY COMPARISON*. [online]. [cit. 2018-04-11] Dostupné z: <https://www.hofstede-insights.com/country-comparison/colombia,czech-republic/>

Záver

Geografická poloha Kolumbie je strategicky veľmi výhodná, pretože je jedinou latinskoamerickou krajinou, ktorá disponuje prístupom k dvom oceánom. To jej umožňuje byť bránou či už do Južnej alebo Severnej Ameriky, do Európy a krajín Pacifiku. Tým, že patrí medzi najväčšie ekonomiky Latinskej Ameriky a je členom integračných zoskupení, vytvára pre jej potencionálnych obchodných partnerov mnohé atraktívne príležitosti vstúpiť na jej trh a nadviazať s ňou obchodné vzťahy.

Na začiatku práce som sa venovala Latinskej Amerike, jej regionálnej integrácii a medzinárodným programom, ktoré jej členom pomáhajú zlepšiť vnútroregionálny obchod, hospodárstvo jednotlivých krajín a taktiež postavenie v medzinárodnom prostredí. Pre získanie lepšieho prehľadu som v nej popísala proces vytvárania integrácií v tomto regióne, jeho geografické a demografické údaje. V prvej kapitole som tiež využila analýzu ekonomickej situácie tohoto regiónu. Jeho stúpajúca hodnota HDP a klesajúca miera inflácie svedčí o tom, že má vývoj hospodárskej situácie latinskoamerického regiónu stúpajúcu tendenciu. Najvyšší podiel na HDP dosiahol sektor služieb a za ním priemysel spolu s poľnohospodárstvom. O budúcom raste Latinskej Ameriky ale svedčí aj to, že sa jej spolupráca s Európskou úniou neustále prehľbuje a posilňuje, čo ale taktiež vypovedá o veľkom potenciále pre naše podniky.

Pre získanie základných informácií o Kolumbii som v druhej kapitole rozobrala jej geografické a demografické údaje. Pre samotné spoznanie Kolumbie je ale veľmi dôležité spoznať a pochopiť aj jej historickú pestrosť, ktorá z nej vytvorila toto jedinečné miesto na zemi a je jej neoddeliteľnou súčasťou. Táto krajina si v minulosti musela prejsť mnohými prekážkami a nástrahami. Sú v nej opísané tie najdôležitejšie udalosti, ktoré mali a dodnes aj majú veľký vplyv nie len na jej ekonomickú a politickú situáciu, ale aj na jej kultúru a spôsob zmýšľania.

V tretej kapitole som rozobrala ekonomickú situáciu Kolumbie od minulosti až po súčasnosť. Analýza jej makroekonomických ukazovateľov nám podobne ako pri celej Latinskej Amerike, tak aj pri Kolumbii dosvedčila jej stúpajúcu tendenciu vďaka rastu hrubého domáceho produktu. Následná analýza obchodnej bilancie tejto krajiny vypovedala o tom, že prevažuje import nad exportom. Obchodná bilancia Kolumbie tak vykazuje deficit. Medzi najväčšie ciele kolumbijského vývozu patria Spojené štáty americké, Panama, Holandsko,

Ekvádor a Španielsko. Jej najvýznamnejší dovozcovia sú opäť Spojené štáty americké, následne Čína, Mexiko, Brazília a Nemecko. Z hľadiska komoditnej štruktúry sú hlavnými produktmi jej exportu ropa, uhlie, káva a rezané kvety. Medzi hlavné produkty jej dovozu patrí rafinovaná ropa, automobily, balené lieky, vysielacie zariadenia a počítače.

Kultúrne a obchodné špecifiká Kolumbie sú veľmi odlišné od tých našich. Na samom začiatku prípravy na obchodné stretnutie s partnerom z tejto zeme je veľmi dôležité získať prehľad o ich náboženstve, najdôležitejších sviatkoch, hudbe, tanci, literatúre, tradičných remeslách a jedle typickom pre túto krajinu. Ďalším dôležitým krokom pre dosiahnutie úspešného výsledku jednania je privlastnenie si kolumbijských zvyklostí, ktoré sa od tých našich taktiež líšia. Za najväčší rozdiel je považované samotné vnímanie času, pretože v Kolumbii nehrá veľkú rolu. Naopak, značný význam sa kladie na osobné vzťahy. Obchodné jednanie je v tejto krajine často vnímané ako spoločenská udalosť a preto je dôležité mať veľa trpezlivosti, čo nám zaručene prinesie pozitívne výsledky. Pre získanie lepšieho prehľadu o kultúrnych rozdieloch som taktiež použila kultúrne dimenzie Geerta Hofstedeho. Tento výskum ukázal, že najväčší rozdiel medzi Českou republikou a Kolumbiou je v dimenzii individualizmu a dlhodobej orientácie. Potvrdil nám, že Kolumbia je krajinou, v ktorej ľudia dbajú na tradície, kolektivismus a plnenie spoločenských záväzkov.

V tejto bakalárskej práci som využívala internetové zdroje písané v španielčine, angličtine, češtine a slovenčine. Najväčší počet knižných zdrojov som využila v prvej kapitole venovanej Latinskej Amerike a jej regionálnej integrácii. Do práce som dodala taktiež vlastné skúsenosti, ktoré som nadobudla počas môjho výmenného pobytu v tejto krajine.

Cieľom mojej bakalárskej práce bolo pripraviť potencionalného obchodného partnera na jednanie s partnerom z Kolumbie. Atraktivitu a potenciál kolumbijského trhu nám potvrdila nie len analýza ekonomickej situácie samotnej Kolumbie, ale taktiež analýza celej Latinskej Ameriky a prítomnosť rôznych regionálnych či medzinárodných dohôd a zoskupení, ktoré pomáhajú zlepšiť podmienky a možnosti podnikateľských subjektov na tomto území. Kolumbia je krajinou, ktorá má strategicky výhodnú geografickú polohu, jej trh sa neustále otvára a rastie, čo pre našich podnikateľov znamená veľký potenciál. Kolumbijská kultúra je od tej našej veľmi odlišná a preto prípravu na obchodné jednanie s kolumbijským partnerom netreba podceňovať. Spoznanie kolumbijskej kultúry a privlastnenie si jej zaužívaných zvykov je pred zahájením stretnutia veľmi podstatné a často aj rozhodujúce pri jednaniach a uzatváraní dohôd.

Zoznam použitých zdrojov

Knižné zdroje

1. BENNEWITZ ALVAREZ E. A.: *Rozvojové problémy v Latinske Americe = Development problems in Latin America*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2014. 2 sv. (81; 70 s.). ISBN 978-80-7509-123-9.
2. DVOŘÁKOVÁ, V., BUBEN, R. a NĚMEC, J.: *¡Qué el pueblo mande!: levicové vlády, populismus a změny režimu v Latinske Americe*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012. 363 s. Studie; sv. 77. ISBN 978-80-7419-091-9.
3. FŇUKAL, M.; ŠEBESTA, D.: *Regionální geografie Latinské Ameriky a Karibiku*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. 77 s. Studijní opory. ISBN 978-80-244-3845-0.
4. GULLOVÁ, S.: *Mezinárodní obchodní a diplomatický protokol*. 3., dopl. a přeprac. vyd. Praha: Grada, 2013. 335 s. Expert. ISBN 978-80-247-4418-6.
5. HRABÁLEK, M.: *Aktuální a rozvojové problémy Latinské Ameriky*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2014. 93 s. ISBN 978-80-7509-035-5.

Internetové zdroje

1. ALCALDÍA MAYOR DE BOGOTÁ D.C. *Edificio Torre Colpatria*. [online]. [cit. 2018-02-26]. Dostupné z: <http://bogotaturismo.gov.co/edificio-torre-colpatria>
2. ANDI. *Colombia: Balance 2017 y Perspectivas 2018*. [online]. [cit. 2017-11-27] Dostupné z: http://www.andi.com.co/Uploads/ANDIBalance2017Perspectivas%202018_636529234323436831.pdf
3. AVENTURE COLOMBIA: agencia de viajes. *Top 10 de las mejores obras de arquitectura en Colombia*. [online]. [cit. 2018-02-27]. Dostupné z: <http://aventurecolombia.com/es/blog/top-10-de-las-mejores-obras-de-arquitectura-en-colombia>
4. AVENTURE COLOMBIA: agencia de viajes. *Top 10 de los productos artesanos colombianos*. [online]. [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <http://aventurecolombia.com/es/blog/top-10-de-los-productos-artesanos-colombianos>
5. BANCO MUNDIAL. *Latinoamérica: 5 razones para fortalecer la integración regional*. [online]. [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <http://www.bancomundial.org/es/news/feature/2017/03/17/latinoamerica-razones-para-fortalecer-integracion-regional>
6. Banrepcultural: Red Cultural del Banco de la República en Colombia. *Posición astronómica y geográfica de Colombia*. [online]. [cit. 2017-10-10]. Dostupné z: http://www.banrepcultural.org/blaavirtual/ayudadetareas/geografia/posicion_astronomica_geografica_colombia
7. BBC. *Nobel Peace Prize for Colombia's Juan Manuel Santos*. [online]. [cit. 2017-11-10] Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-latin-america-37585188>
8. CIA – The World Factbook. *People and Society*. [online]. [cit. 2017-10-12] Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/co.html>
9. CNN. *Estos son los países con mayor desempleo en América Latina*. [online]. [cit. 2018-04-22] Dostupné z: <http://cnnespanol.cnn.com/2017/06/02/estos-son-los-paises-con-mayor-desempleo-en-america-latina/>
10. Colombia.co. *5 escritores colombianos que han enamorado al mundo con sus palabras*. [online]. [cit. 2018-02-23]. Dostupné z: <http://www.colombia.co/esta-es-colombia/talento/los-5-autores-mas-representativos-de-colombia/>
11. Colombia.co. *Un año de homenajes a Gabriel García Márquez*. [online]. [cit. 2018-02-23]. Dostupné z: <http://www.colombia.co/esta-es-colombia/talento/un-ano-de-homenajes-gabriel-garcia-marquez/>
12. Colombia Immersion. *Top 6 Colombian sports you need to know!*. [online]. 2017 [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <http://www.colombiaimmersion.com/2016/12/20/top-6-colombian-sports/>
13. COLOMBIA: TIERRA DE LA SABROSURA. *San Andrés Isla: Magia del Caribe*. [online]. [cit. 2018-03-06]. Dostupné z: <http://www.colombia.travel/es/a-donde-ir/caribe/san-andres>
14. COSOY, Natalio. *7 grandes platos de Colombia más allá de la bandeja paisa, el sancocho y el ajiaco*. BBC Mundo. [online]. 2017 [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/mundo/noticias-america-latina-38782458>
15. CzechTrade. *Desatero pro obchodování s Kolumbií*. [online]. 2017 [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <https://www.czechtrade.cz/czechtrade-svet/amerika/kolumbie/obchodovani-kolumbie>
16. DANE. *Población por edad y sexo*. [online]. [cit. 2017-10-12] Dostupné z: <https://geoportal.dane.gov.co/midaneapp/pob.html>
17. European Commission. *European Union, Trade in goods with Latin American Countries*. [online]. 2017 [2018-03-11]. Dostupné z: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/september/tradoc_111527.pdf
18. European Commission. *Latin America*. [online]. [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/factsheet-lac_en.pdf

19. Eurostat. *CELAC represents the fifth most important trading partner of the EU*. [online]. [2018-03-11]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/6870839/6-09062015-BP-EN.pdf/ae4e41ed-f4c4-4cd1-829c-f498d8f19fef>
20. Evropský parlament. *Latinská Amerika a Karibik*. [online]. [2018-03-15]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.6.2.html
21. Expansión – DatosMacro. *Colombia: Economía y demografía*. [online]. [cit. 2017-10-13] Dostupné z: <https://www.datosmacro.com/paises/colombia>
22. Expansión – DatosMacro. *Colombia – Exportaciones de Mercancías*. [online]. [cit. 2017-11-27] Dostupné z: <https://www.datosmacro.com/comercio/exportaciones/colombia>
23. Expansión – DatosMacro. *EPA – Encuesta de Población activa*. [online]. [cit. 2017-11-27] Dostupné z: <https://www.datosmacro.com/paro-epa/colombia>
24. Expansión – DatosMacro. *Colombia – Importaciones de Mercancías*. [online]. [cit. 2017-11-28] Dostupné z: <https://www.datosmacro.com/comercio/importaciones/colombia>
25. Expansión – DatosMacro. *PIB de Colombia*. [online]. [cit. 2017-11-27] Dostupné z: <https://www.datosmacro.com/pib/colombia>
26. García-Herrero, A.; Chiacchio, F.: *THE EUROPEAN UNION WITH THE COMMUNITY OF LATIN AMERICA AND THE CARIBBEAN: WHERE DO WE STAND*. Bruegel. [online]. 2017 [2018-03-09]. Dostupné z: http://bruegel.org/wpcontent/uploads/2017/12/Research_Report_EU_CELAC_where_do_we_stand.pdf
27. HIMNO NACIONAL DE COLOMBIA. *Historia del Himno Nacional de Colombia*. [online]. [cit. 2017-10-16] Dostupné z: <http://www.himnonacionaldecolombia.com/historia/>
28. Hofstede Insights. *COUNTRY COMPARISON*. [online]. [cit. 2018-04-11] Dostupné z: <https://www.hofstede-insights.com/country-comparison/colombia.czech-republic/>
29. HONORÁRNY KONZULÁT KOLUMBIJSKEJ REPUBLIKY V SLOVENSKEJ REPUBLIKE. *Kolumbia – História*. [online]. [cit. 2017-11-10] Dostupné z: <https://www.colombia.sk/sk/historia>
30. HONORÁRNY KONZULÁT KOLUMBIJSKEJ REPUBLIKY V SLOVENSKEJ REPUBLIKE. *Kolumbia – Politický systém*. [online]. [cit. 2017-11-10] Dostupné z: <https://www.colombia.sk/sk/politicky-system>
31. Latin Travel Guide. *Getting Back to Nature in Amazonas*. [online]. [cit. 2018-03-06]. Dostupné z: <https://latintravelguide.com/colombia/amazonas>
32. Lifeder. *Bandera de Colombia: Historia y Significado de sus Colores*. [online]. [cit. 2017-10-16] Dostupné z: <https://www.lifeder.com/colores-bandera-colombia/>
33. Lonely Planet. *Colombia: Parque Nacional Natural Tayrona*. [online]. [cit. 2018-03-06]. Dostupné z: <https://www.lonelyplanet.com/colombia/caribbean-coast/parque-nacional-tayrona>
34. Lowell, A. Lawrence. Culture. *The North American Review* [online]. 1915 [cit. 2018-02-20] Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/25108618?Search=yes&resultItemClick=true&searchText=culture&searchUri=%2Faction%2FdoBasicSearch%3FQuery%3Dculture&refreqid=search%3A9b93d88b3946437fabded54fb26f1d8c&seq=1#page_scan_tab_contents
35. McDermott, Jeremy. *How President Alvaro Uribe changed Colombia*. BBC News. [online]. 2010 [cit. 2017-11-10] Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-latin-america-10841425>
36. Mendel University in Brno. *Geert Hofstede: kulturní dimenze*. [online]. [cit. 2018-04-11] Dostupné z: https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=45070
37. Ministerio de Cultura: MINCULTURA. *Lenguas Nativas y Criollas de Colombia*. [online]. [cit. 2017-10-16] Dostupné z: <http://www.mincultura.gov.co/areas/poblaciones/APP-de-lenguas-nativas/Paginas/default.aspx>

38. Música de Colombia: cumbias, porros, vallenatos, pasillos, bambucos, joropos, salsa. *Música*. [online]. [cit. 2018-02-22]. Dostupné z: <https://colombia-sa.com/musica/musica.html>
39. OEC. *Colombia*. [online]. [cit. 2017-11-28] Dostupné z: <https://atlas.media.mit.edu/en/profile/country/col/>
40. Portafolio. *Así han transcurrido 200 años de economía en Colombia, según Salomón Kalmanovitz*. . [online]. [cit. 2017-11-16] Dostupné z: <http://www.portafolio.co/economia/finanzas/han-transcurrido-200-anos-economia-colombia-salomon-kalmanovitz-163322>
41. Saber es práctico. *Países y capitales de Latinoamérica*. . [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: <https://www.saberespractico.com/geografia/capitales/paises-y-capitales-de-latinoamerica/>
42. Significados. *Cultura*. [online]. [cit. 2018-02-20] Dostupné z: <https://www.significados.com/cultura/>
43. Statista. *Latin America - Statistics & Facts*. [online]. [2018-03-15]. Dostupné z: <https://www.statista.com/topics/3287/latin-america/>
44. Statista: The Statistics Portal. *Latin America - Statistics & Facts*. [online]. [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: <https://www.statista.com/topics/3287/latin-america/>
45. THE WORLD BANK. *Inflation, consumer prices (annual %)*. [online]. [cit. 2017-11-27] Dostupné z: https://data.worldbank.org/indicator/FP.CPI.TOTL.ZG?end=2016&locations=CO&start=2006&view=chart&year_high_desc=false
46. THE WORLD BANK. *Population, total*. [online]. [cit. 2017-10-12] Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL?locations=CO>
47. Toda Colombia: La Cara amable de Colombia. *Música Colombiana – Orígenes Música De Colombia*. [online]. [cit. 2018-02-22]. Dostupné z: <http://www.todacolombia.com/folclor-colombia/musica-colombiana/origenes-musica-colombiana.html>
48. Toda Colombia: La Cara amable de Colombia. *Relieve Colombiano*. [online]. [cit. 2017-10-10]. Dostupné z: <http://www.todacolombia.com/geografia-colombia/relieve-colombia.html>
49. Toda Colombia: La Cara amable de Colombia. *Ubicación Geográfica de Colombia*. [online]. [cit. 2017-10-10]. Dostupné z: <http://www.todacolombia.com/geografia-colombia/ubicacion-geografica.html>
50. Vanguardia.com. *Las 10 fiestas nacionales que usted debe festejar*. [online]. [cit. 2018-02-21] Dostupné z: <http://www.vanguardia.com/historico/28419-las-10-fiestas-nacionales-que-usted-debe-festejar>
51. Worldatlas. *Religious Beliefs In Colombia*. [online]. [cit. 2018-02-21] Dostupné z: <https://www.worldatlas.com/articles/religious-beliefs-in-colombia.html>
52. Xiaodan D., Hadzi-Vaskov M.: *Composition of Trade in Latin America and the Caribbean*. IMF: *International Monetary Fund*. [online]. 2017 [2018-03-09]. Dostupné z: <http://www.imf.org/external/index.htm>

Zoznam obrázkov

Obrázok 1 Mapa štátov Latinskej Ameriky	7
Obrázok 2 Mapa Kolumbie a susediacich štátov	15
Obrázok 3 Mapa podnebia Kolumbie	17
Obrázok 4 Departementy Kolumbie	18
Obrázok 5 Kolumbijská vlajka	22

Zoznam grafov

Graf 1 Podiel vnútroregionálneho vývozu vzhľadom na celkový objem (2014)	5
Graf 2 Vývoj dovozu a vývozu medzi EU a CELAC, 2004-2014	10
Graf 3 EU – zahraničný obchod so zbožím s CELAC, 2014	11
Graf 4 Počet obyvateľov Kolumbie v období 2007-2016	20
Graf 5 Miera inflácie v rokoch 2007 – 2016	31
Graf 6 Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu Kolumbie (2016)	33
Graf 7 Komoditná štruktúra zahraničného obchodu Kolumbie (2016)	33
Graf 8 Porovnanie kolumbijskej a českej kultúry podľa Geerta Hofstedeho	47

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1 Počet imigrantov a emigrantov Kolumbie v období 2000-2015	21
Tabuľka 2 Vývoj HDP v období 2007-2017	29
Tabuľka 3 Miera nezamestnanosti v rokoch 2015-2017	30
Tabuľka 4 Objem exportu, importu a obchodnej bilancie v období 2007-2017 (mil. €)	32